

**Akademie múzických umění v Praze
Hudební a taneční fakulta**

Pedagogika tance
Moderní a současný tanec

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Tvář současného izraelského tance Eyal Dadon

Klára Jelínková

Vedoucí práce: Andrea Opavská
Přidělovaný akademický titul: bakalářský

Praha, duben 2023

**The Academy of Performing Arts in Prague
Music and Dance Faculty**

Dance Education
Modern and contemporary dance

BACHELOR'S THESIS

[The Form of the Contemporary Israeli Dance Eyal Dadon]

Klára Jelínková

Thesis / Dissertation supervisor: Andrea Opavská
Awarded academic title: bachelor

Prague, april 2023

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem

[Tvář současného izraelského tance Eyal Dadon]

vypracoval(a) samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím pouze uvedené literatury a pramenů a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna v souladu se zákonem a vnitřními předpisy AMU.

Praha, dne

.....

Klára Jelínková

Poděkování

Ráda bych poděkovala Eyalu Dadonovi za velkou ochotu a vymezení si času v jeho nabitém programu pro poskytnutí rozhovoru, který byl velmi otevřený a přátelský, a za další konzultace při dolaďování mé bakalářské práce. Také mu děkuji za inspirativní prostředí, které šířil při tvorbě představení „Artza“ v Národním divadle v Praze a díky kterému jsem se rozhodla o něm napsat.

Můj velký dík patří hlavně Andree Opavské, vedoucí práce, která se mnou velmi intenzivně konzultovala a pomáhala mi po celou dobu vzniku mé bakalářské práce.

Mé další velké poděkování patří překladatelce Kateřině Kodešové a Markétě Šlegerové za velkou ochotu při kontrole textu.

Děkuji velice za podporu rodiny a skutečných kamarádů, kteří mi poskytli zázemí při tvorbě této bakalářské práce.

Abstrakt

Ve své bakalářské práci s názvem „Tvář současného izraelského tance Eyal Dadon“ jsem se pokusila přiblížit cestu Eyala Dadona k porofesionálnímu tanci v kontextu současného života v Izraeli a jeho další umělecký rozvoj. Motivací k napsání této práce byla moje několikerá osobní interpretační zkušenost s izraelskými choreografy Itzikem Galili, dvojicí Urim Ivgi a Johanem Grebenem, Ohadem Naharinem, ale především intenzivní tříměsíční práce s Eyalem Dadonem na díle nazvaném Artza v rámci triptychu večera „bpm“ premiérováného v březnu 2022 v Národním divadle v Praze. Podrobně jsem se zabývala tanečními styly a technikami, kterými byl Eyal Dadon ovlivněn a s nimiž se setkal v poloprofesionální skupině Machol Midbari, kde začínal na studiích ve škole Bat-Dor Beer Sheva, dvouletým působením v Kamea Dance Company až po desetileté angažmá v Kibbutz Contemporary Dance Company pod vedením Ramiho Beera. Tato zkušenost jej přivedla k založení jeho vlastního souboru Sol Dance Company. Představuji zde pohybový slovník Eyala Dadona a jeho systém dvanácti inspiračních pohybových nástrojů tzv. Tools, které pomáhají tanečnickovi rozvíjet různé pohybové kvality s respektováním jeho fyzických možností. Uvádím příklady cvičení improvizčního tréninku, práce se skupinou a práce s představitostí. Poukazuji na způsob tvorby Eyala Dadona a průběh procesu vzniku představení Artza. V závěru práce zmiňuji vztah k publiku, který je pro Eyala Dadona velmi důležitý.

Klíčová slova

Eyal Dadon, současný tanec v Izraeli, Sol Dance Company, pohybové nástroje Tools, choreografie „Artza“, vztah k publiku

Abstract

The aim of my bachelor dissertation called “The Form of the Contemporary Israeli Dance Eyal Dadon” is to introduce the way of Eyal Dadon to professional dance in the context of the contemporary way of life in Israel and his future artistic development. The chief motivation behind writing this dissertation was my numerous interpretative experiences with Israeli choreographers such as Itzik Galili, duo Uri Ivgi and Johan Greben, Ohad Naharin, and particularly Eyal Dadon with whom I intensively worked on a piece called “Artza”, a part of a triptych evening called „bpm“ which was premiered in March 2022 in the National Theatre in Prague, for three months. I deal in detail with the dance styles and techniques that influenced Eyal Dadon, what he encountered while being in a semi-professional company Machol Midbari where he started at the Bat-Dor Beer Sheva school, during a two-year-long engagement in Kamea Dance Company, until his ten-year-long engagement in Kibbutz Contemporary Dance Company under the leading of Rami Beer. This experience led him to establishment of his own company, the Sol Dance Company. In my dissertation, I present Eyal Dadon’s movement dictionary and his system of twelve inspirational means of movement, so-called Tools, that help the dancer to develop various qualities of movement with respect to his/her own physical limits. I list examples of the exercises of improvisational training, of working with a group, and of working with imagination. I point out the way of Eyal Dadon’s creation and the process of making of the Artza performance. In the conclusion of my work, I mention the relationship to the audience which is of great importance for Eyal Dadon.

Key words

Eyal Dadon, contemporary dance in Israel, Sol Dance Company, Tools - means of movement, “Artza” choreography, relationship to the audience

Obsah

Úvod	1
1 Cesta k profesionálnímu tanci	4
1.1 Rodinné zázemí	4
1.2 Machol Midbari (V hebrejštině znamená Machol - tanec, Midbari- poušť.).....	5
1.2.1 Lidový tanec HORA	5
1.3 Studium tance: cesta k profesionalitě	6
1.3.1 Bat-Dor Beer Sheva	7
1.4 Kamea Dance Company: talisman pro štěstí	8
1.5 Setkání s Rami Be'erem	8
1.5.1 Osobnost Ramiho Be'era	9
1.5.2 Kibbutz Contemporary Dance Company	9
2 Sol Dance Company	11
2.1 The House of Dance	11
2.2 Tanečníci.....	13
2.3 Choreografie	14
3 Pohybový slovník a choreografický přístup Eyala Dadona	15
3.1 Základní stavební kameny	15
3.2 TOOLS- Pohybové nástroje tanečníka	16
3.2.1 Tool č.1 Ready - initiate	16
3.2.2 Tool č.2 Feet - 5 Dimensions	17
3.2.3 Tool č.3 Hips - Free door to the studio	17
3.2.4 Tool č.4 Fluidity.....	17
3.2.5 Tool č.5 Shifting weight and Pushing the floor.....	18
3.2.6 Tool č.6 Hooked chest	18
3.2.7 Tool č.7 Peripheral vision	18
3.2.8 Tool č.8 Spine starts everything	19
3.2.9 Tool č.9 Hands close to the body	19
3.2.10 Tool č.10 Compact.....	19
3.2.11 Tool č.11 Challenge Yourself	19

3.2.12 Tool č.12 Shape versus essence	20
3.3 Trénink jako série strukturovaných improvizčních cvičení.....	20
3.3.1 Příklady cvičení: práce se skupinou	20
3.3.2 Příklady cvičení: práce s představivostí	21
3.4 Způsob tvorby Eyla Dadona	21
4 ARTZA- součást složeného večera s názvem „bpm“.....	23
4.1 Dílo ARTZA v detailech	24
4.2 Vztah k publiku.....	26
5 Eyal Dadon v datech.....	28
Závěr	30
Seznam použitých zdrojů.....	32

Seznam Fotografii

- Fotografie 1: Eyal Dadon (Foto Serghei Gherciu)..... 4
- 2: „Georgette“, dílo Eyala Dadona pro Sol Dance Company. (Foto: DIEGO MITTELBERG/MAAYAN KAUFMAN) 12
- Fotografie 3: Nový Beer Sheva House of Dance (Foto: DIEGO MITTELBERG/MAAYAN KAUFMAN).....13
- Fotografie 4: „Artza“ balet Národního divadla (Foto: Serghei Gherciu).....26

Úvod

Již delší dobu jsem okouzlena izraelským současným tancem a hledám odpovědi na otázky, jakým způsobem se izraelští tanečníci současného tance pohybují. Snažím se najít odpověď na to, proč tak dokonale ovládají svoje těla, kde pohybová dynamika nezná hranic. Jejich pohyb dokáže být rychlý, nebo naopak extrémně pomalý, ale neustále udržující divákovu pozornost. Umí být ostrý, nebo se roztékat jako horké magma lávy. Moje fascinace spočívá v jejich procítěném vyprávění prostřednictvím pohybů těl tanečníků, které působí velmi fyzicky, naturálně, spontánně, ale zároveň mají čistou formu a jasnou strukturu, což je činí pro publikum velmi srozumitelnými.

Jako divák jsem měla možnost v roce 2008 v pražském hudebním divadle Karlín v rámci mezinárodního festivalu Tanec Praha zhlédnout představení „Ekodoom“¹ od Ramiho Be'era v podání Kibbutz Contemporary Dance Company a o sedm let později tamtéž dílo „Last work“² od Ohada Naharina v interpretaci tanečníků souboru Batsheva Dance Company. V listopadu loňského roku u příležitosti hostování souboru baletu Národního divadla v Tel Avivu s choreografií Jiřího Kyliána „Mosty času“ jsem viděla představení „Summer Snow“ od Elly Rothschild³ v Suzanne Dellal Centre for Dance and Theatre.

Jako tanečnice přední taneční scény baletu Národního divadla v Praze jsem zároveň měla možnost během své profesionální kariéry osobně poznat choreografickou tvorbu čtyř významných osobností současného izraelského tance.

¹ Představení „Ekodoom“ bylo uvedené ve třech reprízách v rámci Tance Praha a to 6. června v Janáčkově divadle v Brně a 9. a 10. června 2008 v Hudebním divadle Karlín v Praze.

Viz https://www.idnes.cz/kultura/divadlo/ekodoom-tanec-ktery-se-zapise-do-historie.A080611_222921_divadlo_jaz

² Představení „Last work“ bylo uvedeno 24. června 2015 opět v rámci mezinárodního festivalu Tanec Praha

Viz <https://www.tanecniaktuality.cz/recenze/last-work-batsheva-v-praze-druhy-pohled>

³ Ella Rothschild je izraelsko-německá aktivní tanečnice a choreografka na scéně v Tel Avivu. Choreografie tvoří nezávisle ve spolupráci s hudebníky, režiséry, umělci a sochaři. Spolupracovala s choreografy jako je Shai Gottesman, Yoram Karmi a Ido Tadmor. 2006-2010 Výuka „lekcí Gaga pro lidi“ a tvorba pro Kenafayim Art Foundation. Nadace pro umělce se speciálními potřebami, sídlí v Tel Avivu v Izraeli. 2010 Výuka repertoáru Batsheva Dance Company a Inbal Pinto and Avshalom Pollak. 2011-2016 Studovala v taneční škole Klor Academy balet a hip-hop. Dále učí a studuje Gaga, pohybový slovník vyvinutý Ohadem Naharinem. 2006-2010 členka Batsheva Dance Company. Vystupovala v repertoáru Sharon Eyal a podílela se na tvorbě choreografie Bill, která byla uvedena v rámci triptychu „,bpm“ i v Národním divadle v roce 2022, jak budu zmiňovat později, v rámci tohoto večera jsme uváděli i choreografii „Artza“ od Eyala Dadona. Na volné noze spolupracovala s choreografy Inbal Pintovou, Avshalomem Pollakem, Idanem Cohenem. Tančila v souboru Kidd Pivot s choreografkou Crystal Pite. Mezi její choreografie patří: Oblek, Sinice, Gargerim díla vytvořená pro Batsheva Ensemble. Závod, Hardwear - instalace. Dood, Homunculus, Acord- site-specific představení. Summer Snow a On The Edge Of Nowhere- interaktivní, digitální tvorba jsou její poslední díla vytvořená pro Batsheva dance Company.

Viz <https://ellarothschild.com/>

První setkání bylo v roce 2004 s Itzikem Galili⁴ v choreografii „Through Nana’s Eyes“⁵, druhé v roce 2008 s choreografickým seskupením IVGI&GREBEN⁶ v představení „Santa Says Cut It!“⁷ S Ohadem Naharinem⁸, jednou z nejvýraznějších osobností současného izraelského tance a jeho tvorbou jsem se blíže seznámila na představení „Decadance“ v roce 2015⁹. Osobně jsem se s ním setkala tři dny před naší premiérou. Byl to velmi silný, hluboký zážitek, který ve mně rezonuje dodnes, a zpětně si uvědomuji, jak výrazně ovlivnil můj zájem o izraelský současný tanec.

Poslední čtvrté setkání bylo s Eyalem Dadonem, mladým tanečníkem, choreografem, pedagogem a hudebním producentem, zakladatelem a uměleckým ředitelem SOL Dance company, který je v současné době považován za ohromnou naději izraelského současného tance. Tato bakalářská práce vznikla na základě mé osobní zkušenosti právě s touto osobností při tvorbě díla „Artza“, které představuje jednu ze tří částí komponovaného večera nazvaného

⁴ Itzik Galili (1961) se narodil v Tel Avivu v Izraeli. Tančil v souboru Bat-Dor, Batsheva II a Batsheva Dance Company, kde se začal věnovat choreografii. Vytvořil přes osmdesát stylově rozdílných choreografií, za něž získal řadu ocenění, např. cenu za originalitu v soutěži choreografů Gvanim, Cenu publika na mezinárodní soutěži pro choreografy v Groningenu. Spolupracoval se soubory, jako je Ballet du Grand Théâtre de Genève, Batsheva Dance Company, Stuttgart Ballett, Les Grands Ballets Canadiens, Gulbenkian Ballet Portugal, NDT II and Dutch National Ballet.

Viz <https://www.ndm.cz/cz/osoba/8120-galili-itzik.html>

⁵ Jednalo se o třetí část komponovaného večera s názvem „Rodinné album“ uvedeného v premiéře 10. června 2004 ve Stavovském divadle. Další dvě části tvořily choreografie „Rodinné album“ od nizozemské choreografky Conny Janssen a „Les Bras de Mer“ tehdejšího uměleckého šéfa baletu ND v Praze Petra Zusky. Choreografie Through Nana’s Eyes byla vytvořena v roce 1995 pro Gulbenkian Ballet.

Viz <http://archiv.narodni-divadlo.cz/inscenace/1689> Příloha 1 – Rodinné Album.

⁶ Seskupení choreografů Uri Ivgi a Johan Greben. Uri Ivgi se narodil (1965) v Izraeli a své zkušenosti získal v Kibbutz Contemporary Dance Company. Johan Greben se narodil (1964) v Holandsku a svou taneční kariéru zahájil v Nizozemském národním baletu. Od roku 2003 spolu cestují po celém světě a tvoří. Na svých webových stránkách uvádějí: „Jako taneční soubor Ivgi&Greben dělá expresivní, syrová taneční vystoupení mezinárodní úrovně. Naléhavá sociální témata jsou převedena do lidských obrazů, které se vás dotknou a nikdy nepustí.“ Uri Ivgi obdržel v roce 1998 cenu Emerging Choreographic Talent Award od ministerstva kultury v Izraeli. V roce 2001 získal za duet Longing Cenu diváků na Mezinárodní soutěži choreografů v Groningenu a druhou cenu na Mezinárodní soutěži choreografů v Hannoveru v Německu. Johan Greben získal Incentive Prize za choreografii '89 od Amsterdam Fund for the Arts a Wim Barry Perspective Prize '90 za svou první choreografii „Straks“. Oba vytvořili různé choreografie pro společnosti, festivaly a školy v Evropě. Pro balet Národního divadla vytvořili představení „Santa Says Cut It!“ v rámci složeného večera s názvem Causa Carmen premiéra 14.6.2008.

Viz <https://ivgi-greben.nl/over-ons/>

⁷ Představení „Santa Says Cut It!“ bylo jednoaktovým baletem, součástí složeného večera s názvem „Causa Carmen“, jehož premiéra se uskutečnila 14. června 2008. Druhou částí představoval opět jednoaktový balet s názvem „Carmen“, který pochází z dílny choreografa a režiséra Matse Eka.

Viz <http://archiv.narodni-divadlo.cz/inscenace/5262> Příloha 2 – Causa Carmen.

⁸ Ohad Naharin (1952) působil třicet let v čele světoznámého souboru Batsheva dance Company, kde je od roku 2018 rezidenčním choreografem. Vytvořil pohybový slovník GaGa.

⁹ Choreografie „decadance“ byla uvedena na Nové scéně v Praze 4. června 2015.

Viz <https://media.narodni-divadlo.cz/11302/1575536182-ohad-naharin-decadance-premiera-baletu-nd-cj.pdf> Příloha 3 – Ohad Naharin Decadance.

„bpm“ vytvořeného pro baletní soubor Národního divadla v Praze v dubnu 2022. Spolupráce s Eyalem Dadonem trvala tři měsíce. Jde o velmi inspirativního člověka s velkým srdcem a otevřenou myslí. Jeho způsob uvažování o pohybu, práce s energií, entuziasmus i otevřenost v komunikaci s tanečnicí na mě natolik zapůsobily, že jsem se rozhodla pokusit se popsat a částečně zasadit do širšího kontextu jeho přístup k tvorbě.

Kromě praktické zkušenosti byl důležitým zdrojem informací rozhovor s Eyalem Dadonem, který jsme spolu uskutečnili v anglickém jazyce 19. listopadu 2022 na sociální platformě Zoom meeting a z něhož byl pořízen videozáznam.¹⁰ Při tvorbě textu jsem pracovala s jeho překladem, jež jsem si nechala pořídit profesionální překladatelkou Kateřinou Kodešovou, aby nedocházelo k dezinterpretaci a ke zkreslení informací.¹¹ Vzniklé nejasnosti jsem s ním zpětně komunikovala přes textové zprávy na platformě WhatsApp.

Mezi sekundární zdroje informací patří disertační práce Terezy Indrákové „Tanec v současné izraelské společnosti“ z roku 2016, filmový dokument Pavla Jiráskova „Izrael tančí“ z roku 2004, webové stránky taneční školy Bat-Dor, které Eyal Dadon absolvoval, a stránky souborů Kamea Dance Company, Kibbutz Contemporary Dance Company, SOL Dance Company. Archiv Národního divadla a přílohy.

¹⁰ Dadon Eyal Rozhovor sociální platforma Zoom meeting v anglickém jazyce, z něhož byl pořízen videozáznam. 2022-11-19
Přepis s překladem od Kateřiny Kodešové se nachází v osobním archivu autorky.

¹¹ Osobní archiv autorky.

1 Cesta k profesionálnímu tanci

1.1 Rodinné zázemí

Fotografie 1: Eyal Dadon (foto: Serghei Gherciu)

Eyal Dadon se narodil v roce 1989 v Beer Shevě v jižním distriktu Izraele do velmi početné rodiny¹² jako třetí dítě ze čtyř bratrů. Matka pochází z Maroka a do Izraele se přistěhovala v sedmi letech. Pracuje již 35 let na pozici vedoucí správního odboru v nemocnici. Otec je inženýrem ve společnosti “Caterpillar”, zaměřující se na oblast automobilového průmyslu. Otec

¹² Matka má devět sourozenců a otec jedenáct. Eyal Dadon v rozhovoru popisoval rodinné oslavy za účasti až šedesáti příbuzných, kdy si nepamatují jména ani kdo ke komu patří.

měl již od dětství silný vztah k hudbě, konkrétně ke hře na kytaru. Se svými bratry založil amatérskou kapelu a k tomuto muzicírování vedl od dětství i Eyal Dadona.

Atmosféra, ve které Eyal Dadon prožíval své dětství, byla plná bombových útoků z pásma Gazy. Často slýchal sirény a uvědomoval si, že má minutu času na to, aby se schoval do nejbližšího krytu. Podle jeho slov běžnou součástí života v Izraeli je permanentní společensko-politické napětí. V této zemi člověk musí být rychlý, připravený a ve střehu, protože ohrožení může přijít kdykoli - za rok, za minutu, za sekundu. Naučí ho to nežit ve stresu, ale být připravený. Tento návyk se promítá také do pohybů izraelských tanečníků a formuje jejich specifickou a zároveň obecně charakteristickou kvalitu. Eyal Dadon například často klade důraz na okamžitou pohybovou reakci těla tzv. „initiation“ (zahájení pohybu), což v jeho podání znamená pohyb tolik neanalyzovat, ale spontánně a přirozeně jej provést. Místo verbálního vysvětlování upřednostňuje praktické zkoušení, hledání a neustálé opakování.

1.2 Machol Midbari (V hebrejštině znamená Machol - tanec, Midbari- poušť.)

První systematický kontakt s tancem

K tanci se Eyal Dadon dostal mnohem později, a to až ve svých 15 letech. Byl pozván svými kamarády ze školy na představení izraelského lidového tance HORA, v němž tancovali a které jej velmi zaujalo. Nebyl to jenom tanec ve smyslu pohybujícího se těla, ale také celkové prostředí divadla, konkrétně jeviště, světla, publikum a hudba. Podle svých slov cítil přenos energie tanečníků na diváka a zatoužil být součástí tohoto tanečního světa, aby sám dokázal vytvořit atmosféru, která jej jako diváka pohltí. V taneční amatérské skupině „Machol Midbari“ (v anglickém jazyce Dance Desert) strávil následující dva roky, kde se seznámil s různými druhy tanců, např. kromě Hory, také salsou, africkými tanci a společenskými tanci.

1.2.1 Lidový tanec HORA

Tradice izraelského lidového tance je velmi mladá. Existuje teprve 75 let od založení státu Izrael. Zatímco v jiných zemích lidový tanec pomáhá uchovávat především zvyky a venkovské tradice, v Izraeli se jedná o neustále živou a vyvíjející se uměleckou formu, která započala ve 40. letech 20. století.¹³ Vychází jak z historických, tak z moderních zdrojů, tj. z biblických příběhů Starého zákona i z moderních tanečních stylů. Obsahuje rovněž prvky národních tanců přistěhovalců, které se přizpůsobily svému novému prostředí. HORA je považován za první

¹³ Taneční historička Talia Perlshtein-Kadura v dokumentu Pavla Jiráka „Izrael tančí“ z roku 2004 řekla: „Z celého světa přišlo mnoho emigrantů a každý si sebou přinesl kulturu svojí země. Ať už přišli z Evropy, ze Států, nebo z Ruska. Ze všech zemí přišli s kulturou a taky s taneční kulturou. Začali také o kultuře psát. Brožura o židovském folkloru, kde vidíme, že sem zanesli mnoho pramenů z bible. Je tady také hodně zdrojů od důležitých rabínů, kteří psali o významu tance v bibli a snažili se najít kulturu Izraele. A my se jí pořád snažíme najít. Trvalo dlouho, než se vytvořila tato nová kultura, ale ta už nese duch Izraele a všech těch, kteří sem přišli z mnoha nadějemi, že budou žít v Nové zemi a že budou žít v jednotě.“ Jirásek Pavel (Česká televize, pořady) Izrael tančí 2004. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1130609557-izrael-tanci/> [citováno 2022-11.06]

izraelský lidový tanec, jehož kořeny podle historických pramenů sahají do Rumunska. Shai Gottesman, který byl v letech 1995-2012 uměleckým ředitelem nadace Hora Jerusalem Dance&Music Association¹⁴, v dokumentu Pavla Jiráka „Izrael tančí“¹⁵ tento tanec přibližuje slovy: „Rozvíjel se díky lidem, kteří ho milovali a přicházeli hlavně z východní Evropy. Ti začali vytvářet svoje vlastní tance založené zpočátku na příbězích z bible, které kombinovali s pohyby při obdělávání půdy. To má spojitost se specifickým izraelským stylem života v kibucech na venkově.“

Podle Eyala Dadona Hora není příliš fyzicky náročným tancem. Je založen spíše na konkrétních krocích, jejichž pořadí se musí striktně dodržovat na pozicích horních a dolních končetin, která mají svá přesná pravidla, podobně jako klasická technika. Jeho krása je v jednoduchosti. Podstatou izraelského lidového tance je především samotný projev aktérů, resp. jejich energie, vnitřní vibrace těla a celková atmosféra, v níž se odehrává. Dalším charakteristickým rysem je emoční naladění, související s textem izraelských písní. Například v „Písni o vínu ze země Izraele“ tanečníci znázorňují opilé pohyby prostřednictvím specifických krokových variací. Celkové vyznění tance ještě umocňují tradiční kostýmy. Nejen Eyal Dadon, ale také další izraelští choreografové, s nimiž jsem spolupracovala, vždy zdůrazňovali emocionalitu v tanečním projevu tanečníků.

1.3 Studium tance: cesta k profesionalitě

Významným impulsem pro Dadonův taneční rozvoj bylo představení „Ekodoom“ slavného souboru Kibbutz Contemporary Dance Company, který přijel do jeho rodného města Beer Sheva. Podle tanečního kritika Vladimíra Hulce jde o představení, které spojuje odvážný, energický a smyslný choreografický rukopis uměleckého ředitele Ramiho Be'era, neuvěřitelné možnosti pohybu lidského těla vynikajících tanečníků s působivými světelnými a zvukovými obrazy. Obdobně jej vnímal i Eyal Dadon. V rozhovoru popisoval, jak jej fascinoval způsob, jakým se tanečníci pohybovali, jak ovládali svá těla, jaká energie z nich vyzařovala. Uvědomil si, že je potřeba získat řádné taneční vzdělání, které mu může otevřít cestu k tomu, aby se mohl stát členem takového tanečního souboru.

Pro své studium si v 17 letech si vybral taneční školu Bat Dor přímo v Beer-Shevě, kde aktivním získáváním informací a praktickými zkušenostmi strávil období mezi léty 2006-2010. V průběhu čtyř let pravidelně absolvoval lekce klasického tance, založené na již zmiňované

¹⁴ Tato nadace rozvíjí tanec a zpěv izraelské veřejnosti a přináší jej na mezinárodní scénu. Dává prostor k vyjádření různým etnickým skupinám v Izraeli anebo těm, kteří přicházejí z různých částí světa, aby vytvářeli moderní tanec, který čerpá inspiraci z biblických kořenů židovského národa, izraelské historie a krajiny. Viz <https://jerusalemfoundation.org/old-project/hora/>

¹⁵ Jirásek Pavel (Česká televize, pořady) Izrael tančí 2004. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1130609557-izrael-tanci/> [citováno 2022-11.06]

metodě RAD¹⁶, jež byla kombinací klasické techniky převážně francouzské školy, ale také italské a ruské. Z moderních technik to byla Martha Graham, Release technique a tzv. floor work. V tomto období zde byli občas zvaní tzv. hostující pedagogové, kteří jim přinášeli nové impulsy a díky nimž získávali nové dovednosti.

Eyal Dadon popisoval, jak zůstával sám na sále ve škole a znovu a znovu procvičoval, zkoušel, improvizoval a objevoval, dokud nepřišla nějaká myšlenka, pohybová vazba, kombinace. Takto se učil, nechával volný průběh své kreativity. Cestu k improvizaci si hledal sám bez pomoci pedagogů. Jindy neustále zkoušel a opakoval naučené kombinace, dokud se nedostavil pocit jistoty. Podle něj tento repetitivní způsob představuje základní přístup většiny izraelských tanečníků jak tanečnětechnicky růst.

1.3.1 Bat-Dor Beer Sheva

Bat-Dor je dnes největší taneční školou na jihu Izraele, která má mezinárodní renomé díky několika generacím profesionálních tanečníků a pedagogickému sboru složenému ze špičkových učitelů v Izraeli. Byla založena v roce 1973 z iniciativy Alizy Wolfové ve spolupráci Bat-Dor v Tel Avivu, městem Beer Sheva a Ministerstvem kultury a školství. Od roku 1995 se její vedení osamostatnilo a škola byla zaregistrována jako nezávislá nezisková organizace. Její jedinečnost spočívá v tom, že ve svém curriculum spojuje obě sféry tanečního světa - výuku profesionálních tanečníků, ale zprostředkovává tanec i amatérům, tzn. rozvíjí jej jako „podpurný umělecký obor“. Učební plány jsou koncipovány pro děti od čtyř let až po dospělé do devadesáti let. V roce 2006 byl založen program pro výchovu profesionálních tanečníků po vojenské službě.

Nabídka dnes vyučovaných předmětů se výrazně proměnila od dob Dadonových studií. Je široká a rozmanitá. Ve škole jsou hodiny klasického tance založené na metodě Royal Academy of Dance (RAD), kde se tanečníci setkají i s výukou Balanchinova neoklasického stylu amerického baletu. Studenti se dále vzdělávají v různých stylech moderního a jazzového tance, v pohybovém slovníku GaGa Ohada Naharina, kontaktní improvizaci a tanci s partnerem. Jsou pořádány repertoárové workshopy, Pilates lekce, ale také hodiny zaměřené na vzdělávání v oblasti hudby a taneční historii.¹⁷

Škola úzce spolupracuje s tanečním souborem Kamea Dance Company, což je pro studenty školy významná přidaná hodnota v jejich začínající profesionální umělecké praxi.

¹⁶ Royal Academy of Dance byla založena v roce 1920 ve Velké Británii. Jde o jednu z nejvlivnějších světových tanečních vzdělávacích a školicích organizací se zaměřením na klasický tanec. Tato organizace nabízí mezinárodně uznávané portfolio ze zkoušek z klasického tance, které splňuje nejvyšší standardy a je odpovědná za neustálý profesní rozvoj učitelů. Centrálu má v Londýně pod záštitou patronky zesnulé Jejího Veličenstva královny Alžběty II. Škola má více než 100 let zkušeností s výukou tance po celém světě. Pobočky RAD se nacházejí ve třiceti šesti zemích. Nejmladšímu studentovi jsou 3 roky a nejstaršímu devadesát tři let. Jejich nejnovější inspekce Ofsted je uznala jako výjimečného poskytovatele přípravného vzdělávání učitelů. Prezidentkou je jedna z nejslavnějších primabalerín své generace Dame Darcey Bussell. Viz www.royalacademyofdance.org

¹⁷ Čerpáno z osobního archivu autorky.

Někteří absolventi následně snáze získávají angažmá ve světoznámých souborech jako English Royal Ballet, Metropolitan Opera v New Yorku, Stuttgart Ballet v Německu, Monte Carlo Ballet ve Francii, Göteborg Ballet ve Švédsku, Batsheva Dance Company, Israeli Ballet, Kibbutz Contemporary Dance Company v Izraeli.

1.4 Kamea Dance Company: talisman pro štěstí

V roce 2008 se Eyal Dadon stal na dva roky členem již zmiňovaného souboru Kamea Dance Company. Zde získával své první profesionální taneční zkušenosti.

Soubor byl založen v roce 2002 ze společné iniciativy Danielly Schapirové, tehdejší ředitelky Bat-Dor Beer Sheva taneční školy a Tamira Ginze, který byl rezidentním choreografem Bat-Dor Dance Company v Tel Avivu. Tamir Ginz je v současné době uměleckým ředitelem a rezidentním choreografem, jenž vytváří pestré a expresivní choreografie, které obsahují bohatě vrstvený svět. Má jedinečný choreografický styl, který kombinuje silná dramatická témata a intenzivní virtuózní pohyb. Soubor tvoří čtyřicet tanečníků nejen z řad izraelských studentů, ale i škol z celého světa. Bohatý repertoár zahrnuje díla mezinárodně uznávaných choreografů jako je Nacho Duato, Johan Inger, Marco Goecke a Itzik Galili.

Kamea vytvořila umělecké zázemí a prostor pro tvorbu začínajících izraelských choreografů, který se nazývá „KAMEA HUB“ (Kamea kanál). Měli zde možnost tvořit např. Adi Salant a Dana Marcus.

1.5 Setkání s Rami Be'erem

Po dvou letech působení v Kamea Dance Company v roce 2010 získal Eyal Dadon možnost stát se součástí svého vysněného souboru Kibbutz Contemporary Dance Company pod vedením uměleckého ředitele Ramiho Be'era. Životním přínosem pro Eyala Dadona bylo setkání s osobností Rami Be'erem. Hovoří o něm hlavně jako o mentorovi. Nebyl pro něj „pouhým“ šéfem, ale hlavně přítelem a profesionální podporou. Po příchodu Eyala Dadona do souboru vedl každý jeho pohyb, později mu pomáhal učinit rozhodnutí, které Eyal Dadon sám chtěl. Rami Be'er má podle něj schopnost záhy rozpoznat dovednosti a silné stránky tanečníků, které vědomě a cíleně rozvíjí. Velmi brzy objeví rovněž jejich nedostatky, pro něž hledá řešení, aniž by u toho příliš mluvil. Je velice citlivý ke všem lidem, se kterými pracuje. Velmi jednoduše ví, jak má tanečníka vést, správně jej nasměrovat. Dělá to dodnes.

Po pár letech strávených v souboru nabídl Rami Be'er Eyalu Dadonovi pozici repetitora a oslovil jej také na pozici hudebního asistenta. Podpořil Dadonovy hudební znalosti a jeho nadání pro skládání hudby, popř. její úpravu. V dobré víře Eyala Dadona „tlačil“ ke studiím i v této umělecké oblasti. Natolik mu důvěřoval, že se na Eyala Dadona obrátil s nabídkou choreografické spolupráce, ačkoli si Eyal Dadon sám v tomto směru příliš nedůvěřoval.

Eyal Dadon se v souboru rozvinul a našel zde uplatnění jako tanečník, pedagog a hudební asistent. Objevil v sobě touhu tvořit své vlastní choreografie. Rami Be'er vytváří prostředí plné

důvěry a zázemí, které je pro tanečníky tak důležité. Věří ve schopnosti druhých a pomáhá s jejich rozvíjením. Přesto nebo právě proto mohl Eyal Dadon dospět k rozhodnutí ze souboru po deseti letech odejít a vytvořit si svou vlastní taneční skupinu s názvem Sol Dance Company, s jejíž vytvořením mu sám Rami Be'er zpočátku pomáhal. Dodnes je mu Rami Be'er stále nablízku. Eyal Dadon přiznává, že nebýt Ramiho Be'era nedostal by se nikdy tam, kde se nyní nachází.

1.5.1 Osobnost Ramiho Be'era

Rami Be'er se narodil v roce 1957 do rodiny, která přežila holokaust. Rodiče emigrovali do Izraele v roce 1948 se skupinou, která založila Kibbutz Ga'aton. Be'er vyrostl v domě plném kultury, literatury, architektury, sochařství, malby, poezie a hudby. Jeho otec byl architekt a amatérský houslista. Od útlého věku jím byl veden ke studiu hudby (stejně jako Eyal Dadon). Se svými dětmi dokonce založil komorní orchestr, ve kterém hrál Be'er na violoncello. Rodina jeho matky před druhou světovou válkou vlastnila velké vydavatelství v Maďarsku, které se jmenovalo Dante.

Be'er byl od svých tří let vzděláván v kolektivním systému Kibbutzu Ga'aton pod vlivem Yehudit Arnonové, která se v průběhu let stala jeho učitelkou i mentorkou. Vzniklo mezi nimi velmi silné a inspirativní pouto. V roce 1977 byl přijat do armádního souboru jako tanečník, ale raději se dobrovolně přihlásil do velitelské jednotky a sloužil jako bojový voják. Po skončení povinné služby se dál účastnil vojenských operací včetně první libanonské války. Až teprve v roce 1980 po propuštění se připojil ke KCDC jako tanečník a velmi záhy i jako choreograf. V roce 1987 se stal uměleckým ředitelem a choreografem. V roce 1994 inicioval založení druhé společnosti KCDC 2 se záměrem založení souboru, který bude vystupovat primárně pro děti, dospívající a rodiny. Odtud měli vzejít budoucí tanečníci pro KCDC.

Be'er vytvořil přes padesát celovečerních tanečních děl. Ve svých choreografiích se zaměřuje na diváka a otevírá mu cestu, na které může objevit sám sebe. Vytváří imaginární svět, ve kterém se každý svobodně orientuje na základě svých vlastních zkušeností. Jeho jedinečný multidisciplinární jazyk kombinuje pohyb se scénou, světly a kostýmy. Zabývá se všemi aspekty umělecké práce: obsahem, formou i výtvarnou stránkou. Jeho práce získaly mezinárodní uznání a řadu ocenění a medailí, vysokou chválu od kritiků i publika. Rami Be'er je mezinárodním kulturním velvyslancem Izraele.

1.5.2 Kibbutz Contemporary Dance Company

V současné době se tento soubor řadí k nejvýznamnějším současným tanečním souborům nejen v Izraeli, ale i ve světě. Jeho tanečníci jsou pověstní fyzickou zdatností, vysokou technickou úrovní, založenou na taneční všestrannosti a propojenosti s dynamickým cítěním. Soubor byl založen v roce 1970 a v roce 1973 převzala roli umělecké ředitelky Yehudit

Arnonová.¹⁸ Po 25 letech v roce 1997 předala žezlo svému žákovi, kterého znala dlouhá léta. Ten je ve funkci uměleckého ředitele a rezidentního choreografa dodnes. Rami Be'er vedle hlavní skupiny založil v roce 1994 vedlejší soubor "KCDC 2". Soubor pro tanečnice ve věku 18-24 let. V dnešní době čítá čtrnáct tanečnic. Jsou to studenti, kteří dokončili studia, ale stále ještě nejsou svou tanečnětechnickou úrovní a praktickými zkušenostmi připraveni přidat se k hlavnímu souboru. V tomto „mezičase“ v souboru KCDC 2 si osvojují taneční rukopis, pohybový styl učení se repertoáru souboru. Někteří z nich jsou po roce přizváni k hlavní skupině anebo s těmito zkušenostmi pokračují v jiných tanečních souborech.

V Kibbutzu se běžně trénuje třikrát týdně klasický tanec, dvakrát týdně současný tanec, který zahrnuje floor work, kontaktní improvizaci, release techniky, jógu či jiná cvičení zaměřená na dech, ale také moderní techniky např. Marthy Grahamové, Josého Limóna a Merce Cunninghama. Izraelští pedagogové většinou tyto moderní techniky kombinují v rámci svých vlastních tréninků, v nichž dohromady propojují různé pohybové principy. Vedení souboru občas s hostujícími pedagogy organizuje rozmanité workshopy, aby si tanečnice neustále rozšiřovali svoje dovednosti.

Několikrát zde vyučovali certifikovaní lektori pohybového slovníku Gaga Ohada Naharina. Eyal Dadon absolvoval pouze sedm lekcí Gaga, tzn. tento pohybový slovník neovládá, nebyl v něm systematicky vzděláván. Chtěla bych rovněž upozornit na mylné recenze kritiků, které uvádí, že Dadonovi choreografie jsou velmi ovlivněny pohybovým slovníkem Gaga Ohada Naharina. Eyal Dadon to sám v našem rozhovoru explicitně vyvrací. Současný izraelský tanec má mnoho krásných podob, a i když si Ohada Naharina velmi vážím a ctím ho, neměli bychom izraelský tanec jako takový zaměňovat nebo zužovat na pohybový slovník Gaga Ohada Naharina.

¹⁸ Yehudit Arnonová (15. října 1926 v Komárnu v Československu). Tanec byl její vášní od útlého věku. V roce 1941 byla spolu se svými rodiči deportována do koncentračního tábora Osvětim, který přežila. Poté se usadila v Budapešti v Maďarsku a konečně v roce 1948 se usadila v Kibbutzu Ga'aton, kde nakonec mohla uskutečnit svůj taneční sen. Kibbutz Ga'aton je taneční vesnice a domov KCDC. Společný komunitní život v kibbutzích může naplňovat kromě zemědělství anebo průmyslové výroby také kultura a folklór. Kibbutz Ga'aton, který je umístěn v Horní Galilei, devět kilometrů od Libanonských hranic, vznikl v roce 1948. Jeho zakladatelé byli židovští přistěhovalci z Maďarska. V roce 1966 se začala formovat malá skupina místních tanečnic právě díky přistěhovalkyni Yehudit Arnon a bylo vybudováno první provizorní taneční studio. V roce 1970 vzniká slavná Kibbutz Dance Company (až později 1973 se přidal název Contemporary (současný), protože si mnoho lidí myslelo, že se soubor věnuje lidovému tanci) a Arnonová se stala její uměleckou ředitelkou. Viz <http://www.maskil.online/2022/03/14/kibuc-gaaton-tanezni-vesnice-a-domov-kcdc>

2 Sol Dance Company

Taneční soubor byl založen v září v roce 2016 uměleckým ředitelem Eyalem Dadonem za podpory Dediho Alufera¹⁹ a kulturní instituce Beersheva House of dance. Sol Dance Company je domácí soubor divadla House of Dance, kde mohou tanečníci a choreograf Eyal Dadon zkoumat a rozvíjet svůj taneční jazyk a své různé umělecké přístupy k pohybu, hudbě, společnosti a životu. Pod vedením Eyala Dadona soubor velmi brzy získal mezinárodní pozornost. Vystupoval na předních festivalech nejen evropské taneční scény a vybudoval si jméno perspektivního souboru současného tance s jedinečným jazykovým a jevištním přístupem.

Soubor tvoří nejen výkonní umělci, ale i řada dalších členů produkčního týmu:

Zakladatel, umělecký ředitel a choreograf: Eyal Dadon

Zakladatelka spolutvůrce a hlavní pedagog zkoušek: Tamar Barlev

Zakladatel CEO a několika tanečních skupin, House of Dance (Dům tance) v Beershebě:

Dedi Alufer

Fotograf, mediální manažer a umělecký poradce Gil Nemet

Konzultant: Emil Bader

Tanečníci: Ori Moshe Ofri, Roni ben Simon, Evyatar Omessy, Nagav Gal, Moran Muller, Nebo Sassi.

2.1 The House of Dance

Zásluhou Dediho Alufera vznikl The House of Dance ve starém městě Beer Sheva. Projekt, na kterém Dedi Alufer pracoval jedenadvacet let. Tanečnickům a choreografům v Negevu poskytuje prostory a finanční zázemí pro realizaci jejich nových kreací a zároveň svými

¹⁹ Dedi Alufer se narodil v Beer Shevě v Izraeli v roce 1973. Vystudoval Beer Sheva Comprehensive High School, sloužil v Golani Commando Unit a byl ve velitelském týmu jednotky Egoz Commando. Ihned po vojenské službě se začal aktivně věnovat tanci. V letech 1995-1997 studoval na taneční škole Izraelské opery. 1997-1998 byl hlavním tanečníkem v Karmon Dance Company. V roce 1995 založil „Dorot Dance Company“ a působil zde jako umělecký ředitel jedenadvacet let. Ve stejném roce založil společnost DSP Entrepreneurship&Production Ltd., která poskytuje odborné a administrativní služby pro organizace a programy, kterými jsou: Centrum moderního tance Larry&Lilian Goodman Dorot- Mekif C High School Beer Sheva, taneční soubor NOA- Mekif A High School Beer Sheva, projekt Excellence- tanec na základních školách. Profesionální taneční skupiny: The Pola Dance Ensemble- poloprofesionální skupina studentů z jižních univerzit a vysokých škol. V roce 1999 Dedi Alufer začal produkovat muzikály v Beer Shevě a spolupracuje s některými z nejlepších režisérů. V roce 2007 založil společnost Muza Entrepreneurship&Production Company a stal se hlavním iniciátorem v procesu přeměny Beer Sheva na metropoli kultury. 2013-2014 založil společnost pro podej vstupenek „Picket“, která přinesla obrovské projekty, jako je „Madagaskar Circus“, „The Festigal“, několik rockových koncertů, festival „Motek“ a Shlomo Artzi do Seashell Pais Hall, The Live Forum a Beer Sheva Amphi-Park. Od roku 2001 pracuje na projektu Dům tance (House of Dance) celých 21 let. Září 2016- „Sol Dance Company“ mezinárodní taneční soubor House of Dance zahajuje Tel Aviv Dance festival představením „SALE“. Od roku 2016 plánuje obec Beer Sheva, organizace Kivunim a sdružení House of Dance dokončit výstavbu divadla House of Dance v ulici Gershon ve starém městě Beer Sheva, které bude sloužit jako domácí kino a studio taneční společnosti „Sol“.

Viz <https://www.sol-dance-company.org>

aktivitami usiluje o změnu v přístupu izraelského publika ke kultuře a umění. Dedi Alufer popisoval impuls k jeho vzniku:²⁰ „Hovořilo se o tom, jaké projekty chceme ve městě uvést do pohybu v příštích třiceti letech. Navrhl jsem taneční dům, který by vytvořil zážitek pro taneční svět.“ Před sedmi lety se Dedi Alufer podílel s Eyalem Dadonem na založení souboru Sol Dance Company. Právě tento soubor otevřel nový Beer Sheva House of Dance zahajovacím představením „Georgette“.

Fotografie 2: „Georgette“, dílo Eyala Dadona pro Sol Dance Company. (Foto: DIEGO MITTELBERG/MAAYAN KAUFMAN)

Aby se tyto dva zdánlivě nemožné plány, vytvoření House of Dance a skupiny Sol Dance Company, staly skutečností, Alufer musel spolupracovat s mnoha jednotlivci a organizacemi např. se starostou města Beer Shevy Rubikem Danilovichem, samosprávou obce Beer Sheva, organizací Kivunim (Městská organizace pro rekreaci a kulturu) v Beer Shevě a Negev Development Autorita. Autor Ori J. Lenkinski²¹ v článku cituje Alufera: „Tento projekt vypovídá

²⁰ Lenkinski, Ori J. Israel's Beersheba welcomes new „House od Dance“ – interview. Jerusalem Post, Israel News, Israel Culture [online]. 2022 [Citováno 2022-08.09] Dostupné z: <https://www.jpost.com/israel-news/culture/article-713991> Původní text: „Talked about what projects we wanted to put into motion for the thirty years to come in the city. I proposed a dance house that would create an experience for the dance world.“ Vlastní překlad autora práce.

²¹ Lenkinski, Ori J./Israel's Beersheba welcomes new „House od Dance“ – interview. Jerusalem Post, Israel News, Israel Culture [online]. 2022 [Citováno 2022-08.09] Dostupné z: <https://www.jpost.com/israel-news/culture/article-713991> Původní text: „ This project speaks of Beersheba's development in many ways. The city is building itself from foundations to content for the next century.“ Vlastní překlad autora práce.

o rozvoji Beer Shevy v mnoha ohledech. Město se buduje od základů až po obsah pro příští století.“

Součástí Aluferových plánů bylo zlepšit finanční ohodnocení tanečnicků a vytvořit vizi jejich druhé kariéry po skončení jejich aktivního tanečního života, nejlépe v jiných oblastech uměleckého světa.

Alufer se zamýšlel i nad potřebami a přáními svého publika, které se zmenšuje, a prostřednictvím i jiných zážitků jim zpříjemnit jejich pobyt v divadle. Dům tance je ve starém městě. Má orientální ráz a nachází se zde ovocný sad a dvůr, vnitřní hala a venkovní pódia. Příjemnou atmosféru podporuje nabídka jídla, pití a vína z místní provincie Negevu.

Fotografie 3: Nový Beer Sheva House of Dance (Foto: DIEGO MITTELBERG/MAAYAN KAUFMAN)

2.2 Tanečníci

Sol Dance Company tvoří ustálená a uzavřená skupina šesti mladých tanečnicků ve věku od osmadvaceti do čtyřiatřicet let, kteří se podílejí na všech produkcích Eyala Dadona doma i v zahraničí. Všichni mají za sebou bohaté zkušenosti z působení ve známých a velkých izraelských souborech, jako je Batsheva Dance Company, Kibbutz Contemporary Dance Company, Vertigo, Inbal Pinto a Avshalom Pollak. Jsou to vesměs tanečníci unavení z chodu velkých divadel, kde byli časově limitováni a pracovali téměř každý den. Spojovala je i potřeba změny, mít více volného času na další vzdělávání, studium, vlastní pedagogickou praxi i jiné zájmy. Jádro jejich tanečního života se přesunulo do Sol Dance Company. Dohromady jsou funkční skupinou lidí velmi citlivě na sebe napojených.

Ze začátku skupina fungovala pouze dva měsíce v roce, než se postupně podařilo získat víc peněz na kontinuálnější provoz. V současné době jsou tanečníci v zaměstnaneckém poměru s povinností být účasten tři dny v týdnu a odehrát daná představení. Finančně je jim zajištěn půl úvazek. Stále si však drží status tanečníka na volné noze (freelancer). V rozhovoru Eyal Dadon uvedl, že tanečníci nejsou bohatí lidé, a to nejen v Izraeli, ale i jinde ve světě. Dělají to, čemu věří, co je opravdu naplňuje a zajímá. Vidí v tom paralelu s tancem. Nezáleží na tom, jaký pohyb děláte, ale musíte mu věřit, vědomě ho používat, ať je to při napětí nebo uvolnění, tzn. vnímat své vnitřní vibrace těla. Podle něj je důležité jít si za svými sny. Pro Eyala Dadona je důležité, aby byl tanečník oddaný tomu, co dělá a věřil tomu.

Nerad hovoří o „svých“ tanečnicích, tzn., že jsou jeho. Nevlastní je. Oni sami si vybrali s ním pracovat, věnovat se věcem, které Eyal Dadon tvoří. Naopak on je šťastný, že může pracovat s nimi, jsou pro něj inspirativní. Spousta z nich se ale věnuje i jiným věcem, např. studiu hry na klasickou kytaru. Jiní se vzdělávají v různých fyzioterapeutických metodách nebo studují špičkové technologie a zároveň pracují pro firmu.

2.3 Choreografie

Sol Dance Company je dnes již známá pro svůj specifický pohybový jazyk. Jedná se o fyzické, pohybové divadlo, které se vyjadřuje ke společensko-politickému dění nejen v Izraeli. Vytváří mnohovrstevnaté pohledy na různá témata zabývající se současným světem, společností a jejími kodexy chování, emocí strachu a potřebou svobody. Tato témata dále rozpracovává a servíruje obecnstvu v takovém uměleckém zpracování, aby bylo srozumitelné, ale zároveň divákům nechává otevřenou bránu do jejich světa imaginace.

Eyal Dadon pro Sol Dance Company vytvořil od jeho založení celkem 6 choreografií, tj. SALE (2016), DU-K (2017), TOML (2018), ALGO (2019), GEORGE (2020), GEORGET (2022). V současné době jsou všechny, kromě GEORGE, na repertoáru a stále reprízované.

Ora Brafman izraelský taneční recenzent uvedl ve svém článku pro „Dance Talk“²²: „Eyal Dadon rád používá vrstvy filtrů k vyjádření zašifrovaného, ale „hravého“ postoje k realitě. Na scéně Suzan Dellal bylo uvedeno jeho nové dílo „GEORGETTE“. Povaha roztržitého, koktavého pohybu, který kombinuje dezintegraci a kontinuální výstavbu, spektakulárně propojila řadu extrémních schopností každého tanečníka jejich vlastním způsobem v jejich těle a

²² Brafman Ora/Sol Dance Company – GEORGET, choreograf Eyal Dadon, Suzanne Dellal v rámci mezinárodní expozice-DanceTalk [online] 2022 [Citováno 2022-12-03] Dostupné z: <https://dancetalk.co.il/?p=3574> Původní text: „Eyal Dadon who uses layers of filters to express an encrypted but 'playful' position on reality. On the Suzan Dellal stage came his new work „Georgette“. The nature of the fragmented, stuttering movement, which combines disintegration and continuous construction, spectacularly connected a range of extreme northern abilities to each of the dancers, in his own way and in his body, and to build countless positions and transitions from potential worlds, which are the central themes of this work by Eyal Dadon, creator and ruler of his imaginations. Překlad Kateřina Kodešová.“

vybudovala nespočet pozic a přechodů z potenciálních světů, což jsou ústřední témata tohoto díla Eyal Dadona, tvůrce a vládce jeho imaginací.“

3 Pohybový slovník a choreografický přístup Eyala Dadona

3.1 Základní stavební kameny

Pohybový slovník Eyala Dadona vychází z jeho vnitřní identity a filosofického světa neustálého objevování a tvoření, ze světa důvěry mezi tanečníkem a choreografem, spočívající na jejich vzájemné spolupráci plné kreativity, svobody a neustálého opakování a zkoušení. Eyal Dadon nespojuje svůj pohybový slovník²³ s žádnou konkrétní taneční technikou vzhledem k tomu, že jeho tvorba je de facto neustálým procesem hledání. Specifický je také způsob práce s tanečnicí na vzniku choreografie.

Při výuce a tvorbě Eyal Dadon používá, jak to sám nazývá, tzv. nástroje Tools²⁴, s nimiž tanečnici pracují a využívají je s vědomím fyzikality vlastního těla. Jde o určitou pohybovou metodu, kterou sám stále ještě zkoumá a propracovává. Primárně vychází z pohybového projevu konkrétního tanečníka a rozvíjí jej. V rozhovoru několikrát zdůraznil, že podle něj nezáleží, v jaké taneční technice jsou interpreti vzdělaní, zda se specializují na hip hop, klasický tanec, techniku Marthy Grahamové či kteroukoliv jinou.²⁵ Naopak opět na něčem konkrétním by podle něj znamenalo sebe samého jako tvůrce limitovat.

Eyal Dadon rád vytváří prostor, kde tanečnici mají svobodu k vlastnímu vyjádření a kreativě. Snaží se otevírat jiná, nová východiska pohybu. Performerovi jsou dány konkrétní nástroje, s nimiž má pracovat. Slouží mu jako záchytné body, aby se v rámci svého hledání neztrácel. Dadonovi Tools vedou k objevování dalších pohybových kvalit a otevírají nové pohybové možnosti, se kterými může jakýkoliv performer pracovat svým vlastním způsobem. Na základě těchto možností si vytváří pohybový materiál, vycházející z jeho přirozených, fyzických možností těla. Přestože tanečně-technické vzdělání tanečníka může být různé, stejný bude jejich zdroj „uvažování“ o pohybu.

Podle Eyala Dadona jde zároveň o jakési společné mentální naladění skupiny, v níž si však každý z tanečníků zachovává svou vlastní pohybovou unikátnost. Nezáleží, z jakého prostředí člověk přichází, ale důležité je napojit se na stejný způsob myšlení při společné tvorbě či v rámci tréninku.

²³ Z našeho rozhovoru jasně vyplynulo a Eyal Dadon několikrát uvedl, že svůj pohybový slovník nechce spojovat či nazývat technikou.

²⁴ Tento seznam Tools byl základem vzniku choreografie Artza. Eyal Dadon jej vyvěsil na stěnu tanečního sálu (Seznam vlastních uměleckých prací – fotografie 3), kde jsme pracovali, abychom se k němu mohli kdykoli vracet. Zároveň jej používá při svých workshopech či lekcích.

²⁵ Osobní archiv autorky.

3.2 TOOLS- Pohybové nástroje tanečnicka

Eyal Dadon vytvořil systém dvanácti inspiračních pohybových návodů tzv. Tools (nástrojů), které napomáhají tanečnickovi rozvíjet jeho kreativitu a vlastní taneční projev při respektování jeho tělesných dispozic. Každý z nástrojů je určen názvem, který se odkazuje ke kvalitě pohybu, ke konkrétní anatomické části těla či ke způsobu vytváření pohybu.

Pohybové nástroje Tools:

1. Ready - initiate
2. Feet 5 D
3. Hips- free
4. Fluidity
5. Shifting weight and pushing the floor
6. Hooked chest
7. Peripheral vision
8. Spine starts everything
9. Hands close to the body
10. Compact
11. Challenge Yourself
12. Shape versus essence

3.2.1 Tool č.1 Ready - initiate

Tento nástroj Ready - initiate (připravenost – iniciace) popisuje výchozí nastavení těla připraveného k pohybu. Jde o představu alignmentu, kde energie není blokována zamknutými kloubními systémy, přepětím těla. Naopak celým tělem energie přirozeně proudí. Podle Eyala je určitá míra napětí nutná. Tělo by mělo být v očekávání kdykoli pohyb začít konat, tzn. je neustále připravené na okamžitou reakci. Ačkoli oko diváka nic nepozoruje, uvnitř těla tanečnicka se skrývá vnitřní energie připravená na explozi.

S tímto nástrojem souvisí způsob práce s prostorem a s přítomností. Eyal Dadon ve své výuce často zdůrazňuje, jak je nutné neustále vnímat energii, která kolem interpreta proudí ve stoje i v chůzi, tzn. „být si jí vědom“, „cítit“ stání na místě, umět se ihned rozejít a plynulým pohybem plout prostorem z bodu A do bodu B.

V těchto úvahách vychází ze svých zkušeností v armádě, kde jej velitel učil, že na jakoukoli situaci se musí velmi rychle zareagovat, nesmí zůstat stát a ztrácet čas. Když je tělo v šoku, nekomunikuje s myslí ani s realitou. Tělo se v té chvíli odpojí od hlavy a je ztracené. Nelze dlouho přemýšlet, než člověk něco udělá, protože v Izraeli často nemá tolik času.

Eyal Dadon uvádí tyto myšlenky do tance a stav ohrožení přirovnává k situaci na jevišti, kdy interpret tančí na orchestrální skladbu Maurice Ravela „Bolero“. Rychlé až zběsilé tempo

hudby neumožňuje tanečnickovi nad ničím nepřemýšlet. Ten může jen „konat“, tzn. následovat hudbu a tančit.

3.2.2 Tool č.2 Feet - 5 Dimensions

Feet - 5 Dimensions (chodidlo pěti dimenzí) odkazuje na práci s chodidlem. Eyal Dadon dává důraz na zkoumání vztahu chodidla a alignmentu. Chodidlo rozděluje na pět částí. Jejich zatížení se automaticky propisuje a mění nastavení celého těla.

První část je vnitřní (palcová) strana chodidel. Jejím zatížením se vtáčí kolena dovnitř a vyvolává reakci v celém těle. Smršťuje se a rotuje směrem dovnitř, čímž se přibližuje k zemi. Druhou stranu chodidla představuje zevní (malíková) strana. Přenesení váhy těla na tuto část se kolena otevírají směrem ven, „vytváří“ písmeno O. Přemístění váhy těla na přední, třetí část chodidla vytváří tzv. pološpičku. Tento pohyb vynese tanečnicka vzhůru a lehce vpřed. Zatížením paty, jakožto čtvrté zadní strany chodidla, dochází k velké nestabilitě. Je obtížné se udržet na místě v této poloze. Až vědomým propojením všech čtyř poloh dohromady může nastat funkční stabilita těla. Chodidlo je citlivě přimknuté k zemi. Při odtlačení může naplno využívat opory země.

3.2.3 Tool č.3 Hips - Free door to the studio

Třetí nástroj, který Eyal Dadon používá, nese název Hips - free door to the studio (Pánev-otevřené dveře do studia). Pánev jako iniciátor pohybu, jež nabízí nespočetné množství možností, ze které její části pohyb začít a kam jej směřovat, což zákonitě dává pohyb celému tělu. Eyal Dadon používá metaforu pánevní oblasti jako dveří od studia. Pokud otevření dveří do studia je předpokladem pro pomyslné množství přichozích nápadů, stejně tak pánevní oblast, když je uvolněná, energicky průchozí a pohyb neblokující, stejným způsobem otevírá ony pomyslné dveře možností pohybů.

3.2.4 Tool č.4 Fluidity

Čtvrtý nástroj pojmenovaný Fluidity (plynulost, tekutost pohybu) odkazuje ke konkrétní pohybové kvalitě. Eyal Dadon používá tento nástroj ve vztahu k prostoru (in the space), tzn. navádí tanečnicka ke konání pohybu, a to ve smyslu konstantního do prostoru směřujícího. Tento nástroj souvisí s lokomocí tanečnicka v prostoru. „Fluidity“ využívá rovněž ve vztahu k tělu (in the body), tzn. rozvíjí citlivost a kvalitu pohybu v různém tempu a dynamice.

Eyal Dadon zkoumá způsoby provedení fyzicky náročných prvků tak, aby působily lehce. Zajímají jej cesty, jakými do klasické, moderní nebo současné techniky přizvat přirozenost. Hledá možnosti, jak naučeným pohybům dát kvalitu „bezprostřednosti“, jakou má pohybový projev malého dítěte. Nechce vidět úsilí, které musí tanečnick vynaložit k provedení daného tanečního prvku. Vzorem mu jsou hip hopoví tanečníci, jež dělají silové triky bez zjevné námahy.

Skočí dvě salta a pokračují dál přirozenou chůzí, jako by se nic nestalo, anebo klasická tanečnice, která otočí mnoho pirouettes, aniž by na ní byla vidět její usilovná snaha.

3.2.5 Tool č.5 Shifting weight and Pushing the floor

Další nástroj Eyal Dadon nazývá Shifting weight and Pushing the floor (přenášení váhy a odtlačování od podlahy). Přemístění těla v prostoru úzce souvisí s přenosem váhy těla do prostoru, který se může odehrávat za použití nejen chodidel, ale i dlaní, vždy však s lehkostí. Tímto nástrojem de facto zdůrazňuje potřebu být v neustálém kontaktu s podlahou, která je naším prvotním partnerem. Důležitá je citlivost provedení, jakým způsobem se chodidla či dlaně kladou na zem a jak se využívá jejich podpora a odtlačení při pohybu do prostoru. Uváděl příklad opice, která leze po větvích stromů a svobodně se pohybuje z jedné nohy na druhou.

Eyal Dadon ve své tvorbě pracuje s nespočetnými druhy chůze, od nejpomalejší až po rychlý běh s různými vertikálními úrovněmi, změnami směrů, dynamikou a charakterem. Klade důraz na plynulý, neustále tekoucí pohyb, kde divák nevnímá naši námahu s neustálým přenášením váhy. Z vlastní zkušenosti pozoruji, že u klasicky orientovaných tanečníků bývá velmi častým problémem plynulé přenášení váhy těla. Souvisí to s celkovým napětím těla, které mívají, kdy je potřeba při minimalistických pohybech, či stání myslet na dynamické postavení těla a investovat mnohem více energie než při pohybu.

3.2.6 Tool č.6 Hooked chest

Šestým nástrojem, který Eyal Dadon uvádí ve svém seznamu, je Hooked chest (zahnutý hrudník). Vychází z představy gangstera, resp. postoje těla pohodového člena gangu, jeho vnitřního klidu a nadhledu při jakékoliv náročnosti v pohybu. Odkazuje k představě háku (hook), zavěšené hrudní kosti, centrálně ukotvené v hrudníku, která spadá směrem dolů. Celá hrudní oblast je uvolněná a průchozí pro dýchání, neblokuje průchod energie a hlavně kyslíku.

3.2.7 Tool č.7 Peripheral vision

Pohybový nástroj tzv. Peripheral vision (periférní vidění) je velmi důležitý při práci se skupinou a má vést k vzájemnému vnímání a cítění tanečníků. Učí schopnosti pohybovat se ve stejném rytmu a orientovat se v prostoru, tzn. tanečníci by měli mít neustálé povědomí o tom, kde se ostatní nacházejí v prostoru, aniž by se museli otáčet a konkrétně spočívat očima na jednotlivých osobách.

Do izraelských choreografií současného tance se promítá jejich běžný život. Jsou zvyklí žít více pospolu, tzn. tanečníci často společně vytváří masu těl, která působí jako celek. Rezonuje zde i myšlenka, že i v tanci je jeden závislý na tom druhém, aniž by to znamenalo, že ztrácí svoji individualitu. Například v představení Artza pracoval s principem, kdy se opakovaně objevovala malá kompaktní skupina, jež se ve velmi krátkém časovém úseku rozprskla do prostoru po celém jevišti a poté se opět musela velmi rychle semknout dohromady.

3.2.8 Tool č.8 Spine starts everything

Nástroj Spine starts everything (páteř vše začíná) vychází z představy, že páteř bývá prvotní iniciátor pohybu, který rozpohybuje zbytek těla. Pohyb tedy nevychází z jednoho centra těla. Podle Eyal Dadona každý segment těla má svoje vlastní centrum a z něho pohyb vždy směřuje ven. Pomocí metafor, které používá, si tanečníci lépe dokáží zpřítomnit tělesné a smyslové vnímání toho, odkud kam pohyb vede.

3.2.9 Tool č.9 Hands close to the body

Pod termínem Hands close to the body (ruce blízko těla) se ukrývá vědomí o pohybu horních končetin při chůzi či běhu i mimo taneční sekvence. Paže se nachází vždy blízko u těla, jsou uvolněné, ale s určitou mírou napětí. Tanečník si uvědomuje jejich polohu a nenechává je svévolně se pohybovat kolem těla.

3.2.10 Tool č.10 Compact

Desátým pohybovým nástrojem, který Eyal Dadon uváděl ve svém výčtu, je Compact (celistvost), tzn. vnímání těla jako celku. Tělo pracuje jako celek, v symbióze končetin, trupu a hlavy. Začátek a konec pohybu by měl probíhat současně. Tělo by mělo být připravené, kompaktní, schopné rychle přetransformovat energii. Když nastane náhlá změna směru či pozice, tanečník musí hbitě reagovat. S tím souvisí i schopnost vytvořit ostrý začátek a konec pohybu. Rozlišuje se mezi propojeností celého těla a izolovaného pohybu jedné části těla. Eyal Dadon v souvislosti s tímto principem zkoumá i přirozené reakce těla, např. když tanečník pohybuje prstem u ruky, jakým způsobem to může rezonovat v celém těle.

3.2.11 Tool č.11 Challenge Yourself

Předpokladem pohybového nástroje Challenge Yourself (překvapujte se) je mít otevřenou a uvolněnou mysl. Podstatné je nezůstávat ve svých zajetých pohybových vzorcích, ale zkusit i zariskovat. V tomto bodě se projevuje specifické mentální nastavení izraelských tanečníků a choreografů, které bych nazvala: „Jít a udělat to. Nepřemýšlet o tom dvakrát.“ S tímto principem souvisí i důležitost motivace, např. každý den bychom měli přicházet s novou výzvou, se kterou budeme pracovat ve studiu. Spousta tanečníků se stydí si něco neznámého vyzkoušet. Brání jim strach z neúspěchu. Eyal Dadon naopak vybízí k provádění pohybů bez hodnocení, zkrátka jen je uskutečňovat a hledat si cestu skrze vlastní pohybové možnosti.

3.2.12 Tool č.12 Shape versus essence

Jeden z nejdůležitějších nástrojů, se kterým Eyal Dadon pracuje, je Shape versus essence (tvar versus obsah). Má na mysli pohybovou esenci, podstatu, charakter, barvu, styl pohybu, který vychází z vnitřního pocitu. K těmto kvalitám směřuje v konečném výsledku. Jsou pro něj ale stejně důležité jako forma. Přirovnává to k práci ve skupině. Abychom působili jako jednotný

celek, je potřeba znát náplň (esenci, myšlenku) pohybu, což zároveň vyžaduje přemýšlet nad formou a precizním provedení daného pohybu. Jinými slovy všechno je důležité propojit dohromady.

3.3 Trénink jako série strukturovaných improvizčních cvičení

Eyal Dadon v rámci tvorby vede tréninky v podobě strukturovaných improvizčních cvičení, jejichž účelem je nejen rozehrátí těla, ale také společné skupinové naladění. Obecně se zaměřuje na dynamiku pohybu, prostor a představy. Pracuje s minimalistickými pohyby, které se mají postupně zvětšovat, roztahovat. Citlivost tanečnicků rozvíjí tím, že se soustředí na jeden pohyb a mění jej v rámci dynamické škály. V rámci warm up se zaměřuje také na uvědomění si jednotlivých segmentů těla, které vedou pohyb a zbytek těla je přirozeně následuje. Zkoumá intenzitu svalového tonusu, která se vyznačuje na stupnici od jednoho procenta do sta. Záměrně se provádějí pohybové úkony, při kterých tanečnick zapojuje svaly v minimální intenzitě, ale i v maximálním napětí. Příkladem je cvičení, kdy se tanečnick dostává ze stoje dolů na zem a následně zpět do stoje. Zkouší, kolik minimální energie je nutné vynaložit, aby se pohyb vůbec mohl uskutečnit nebo kolik odstínů svalového napětí umí vytvořit.

Eyal Dadon neváhá použít i základní, vytočené pozice a cvičení dolních končetin, jaké jsou známé v klasickém tanci, např. demi-plié, battement tendu, jeté, fondu, rond de jambe, ale tanečnicki podle své vlastní potřeby je využívají při lokomoci v prostoru. Často pracuje s dlouhou výdrží na jedné noze, zatímco druhá provádí rond de jambe po zemi, či ve vzduchu. Cílem je hledání své vlastní osy těla.

3.3.1 Příklady cvičení: práce se skupinou

Skupina stojí v kruhu blízko u sebe. Cílem je společné tlesknutí ve stejném okamžiku. Předpokladem je vzájemné mentální napojení a vnímání se navzájem. Tlesknutí iniciuje vybraný tanečnick a ostatní se snaží o co nejrychlejší společnou reakci, tzn. aby byli stejně. Toto cvičení se provádělo intenzivně čtrnáct dní před premiérou „Artzi“ a každý den reprízy před představením tak dlouho, dokud se skupina nenaladila.

Tanečnicki se velmi pomalu pohybují v prostoru. Vnímají svá chodidla, která citlivě kladou na zem a uvědomují si propojení s podlahou. Zároveň je opět důležité vzájemné napojení se. Kdokoli ze skupiny může iniciovat změnu v chůzi, která vyvolá reakci ve skupině, tzn. následuje ho. Předem jsou určeny varianty: 1. jemné podklesnutí v kolenou iniciované malým pádem pánve k zemi, 2. výpon na pološpičky způsobený tahem za hrudní kostí směrem vzhůru, 3. rychlá změna směru pohybu vytvořena od špiček chodidel s následnou reakcí těla.

3.3.2 Příklady cvičení: práce s představivostí

Eyal Dadon často pracuje s představami, které interpretům pomáhají najít správnou pohybovou esenci. Na několika vedených improvizčních hodinách, které jsme s ním

absolvovali, se zaměřil na představy týkající se práce s časem a s prostorem. Cvičení vycházela z myšlenky, že máme k dispozici svůj vnitřní prostor a minimální prostor, který nás obklopuje. Jako bychom byli v uzavřené krychli, kterou nesmíme opustit. První zadání bylo pohybovat se velmi úsporně, ale stále udržovat pomalý, plynule proudící pohyb, tzv. „flow“. Druhým krokem byla akcelerace. Postupně jsme stupňovali tempo a dynamiku pohybu, který už nemusí být pouze plynulý, ale i ostrý, rychlý, zastavovaný. Hráli jsme si s vlastní energií a intenzitou pohybu. Představa hranic prostoru, v nichž se pohybujeme, se rozšiřovala a my jsme prostupovali pomyslnou krychlí, aniž bychom se pohnuli z místa. Třetí fáze byla podat nejvyšší výkon, tzn. maximální pohyb na co nejmenším prostoru. Stále jsme byli na místě. Čtvrté zadání pracovalo s představou nejnižšího výkonu a minimálního pohybu v co největším prostoru. Snažili jsme se co nejrychleji obsadit veškerý prostor, který jsme měli na sále k dispozici, vytvořit si vlastní teritorium, ale v co neúspěšnějším pohybovém režimu. Poslední představa byla vyvinout nejvyšší výkon v modu maximálního pohybu, při němž jsme měli zaplnit celý prostor.

3.4 Způsob tvorby Eyla Dadona

Při své práci Eyal Dadon vychází z lidí, s nimiž pracuje. Respektuje jejich tanečně technickou úroveň, taneční styl, jejich tělesné předpoklady. To určuje jeho přístup a má vliv na zadání, které choreograficky zpracovává. Na prvních hodinách si s nimi definuje určitá pravidla přístupu k tvorbě. Tanečníci mají používat konkrétní pohybové nástroje Tools a obdržít návod, jak je v pohybu využívat, aby se našlo určité společné východisko. Pravidla, na nichž se všichni tanečníci shodnou, se ustálí a začíná samotný proces tvorby.

V průběhu se diskutuje nejen nad pohybovým materiálem, ale i o pocitech tanečníků, které vznikají při zpracovávání tématu. Eyal od tanečníků očekává otevřenou a uvolněnou mysl. Nabádá je, aby se nebáli zkoušet a objevovat nové věci.

V jeho choreografiích jsou velmi důležité statické pózy a sekvence, které významně participují na vyznění celkové kompozice. Dbá na to, aby výsledný choreografický tvar byl prováděn s velkou pohybovou přesností, měl jasnou formu a byl naplněn významem. Veškerá magie je ve způsobu, jakým tanečníci pohyb provádějí, s jakým vnitřním obsahem k němu přistupují. To vyvolává v divákovi pocity. Emocionální přenos na diváka je pro něj důležitější než vizuální vjem. Proces pohybového přechodu, (dostání se do výsledné pózy) Eyal Dadon přirovnává k výbornému desertu, který je dokonalý sám o sobě, ale až ta třesinka na vrchu je ta výsledná pozice těla. Podle Eyala Dadona teprve souhra všech těchto jednotlivostí, jejich balanc může divákovi přinést energii, pocit, emoci a zážitek z představení.

4 ARTZA- součást složeného večera s názvem „bpm“

Dílo Artza je jednou částí triptychu zkomponovaného pro Balet Národního divadla v Praze, který nese název „bpm“ - beats per minute. V anotaci k představení se uvádí: „„bpm“ je zkratka anglického sousloví beats per minute, což v českém překladu znamená údery za minutu. Může označovat tempo hudební skladby, ale i tlukot lidského srdce.“²⁶ Představení se skládá ze tří kratších kusů mladých nezávislých tvůrců - Eyala Dadona, Yemiho A.D. a Sharon Eyalové, kteří mají svůj vlastní specifický pohybový rukopis.

Komponovaný večer otevírá choreografie „Artza“ tvůrce Eyala Dadona, jenž úzce spolupracoval se svou asistentkou a přítelkyní Tamar Barlevovou²⁷, která mu především v závěrečné fázi tvorby pomáhala doladit detaily. Dalšími členy jeho tvůrčího týmu byli dramaturg Liran Michaeli, dlouholetý přítel a mentor, s nímž se poznal již v Kibbutzu Contemporary Dance Company, a Gil Nemet, který generuje pro Eyala Dadona a jeho skupinu Sol Dance Company fotografie a video. K představení vytvořil krátkou video upoutávku „Artza“.²⁸

Choreografie „Bohemian Gravity“ s podtitulem Searching for Freedom²⁹ je prací českého tvůrce s nigerijskými kořeny Yemiho A.D.³⁰ působícího na domácím i mezinárodním tanečním poli především však v komerční sféře. Je představitelem tanečního druhu street dance.

²⁶ „bpm“ - Národní divadlo. [online]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/predstaveni/bpm-42134818> [citováno 2023-04-22]

Příloha 4 - „bpm“.

²⁷ „Víte, ona je... jedinečná. Během tvorby je mým rádcem, druhýma očima. Je schopná vypořádat, kdy něco nefunguje nebo schází, co by se dalo udělat lépe, co je slepá ulička. Známe se velmi dlouho, takže mi dokonale rozumí a zkrátka cítí, co je správné. Je skvělým mentorem, který umí vše doladit k dokonalosti.“

Rafajová Zuzana/Eyal Dadon: Má tvorba je jako chobotnice, každé dílo je novým chapadlem. Online. Operaplus.cz 2022-13-28. Dostupné z: <https://operaplus.cz/eyal-dadon-ma-tvorba-je-jako-chobotnice-kazde-dilo-je-novym-chapadlem> [Citováno 2023-03-12]

²⁸ Dadon, Eyal [YouTube]. [„Artza“] 2022-06-17 Dostupné z YouTube

https://www.youtube.com/watch?v=nEeBZLVJ9iw&ab_channel=%D7%90%D7%99%D7%99%D7%9C%D7%93%D7%93%D7%95%D7%9F [Citováno 2022-03.02]

²⁹ Bohemian Gravity: Searching for Freedom (choreografie: Yemi A.D., hudba: NobodyListen, aranžmá orchestru: Jan Šíkl, hlavní asistent choreografie: Tomáš TOMMY Pražák, asistent choreografie: Michaela Kadlčíková, Anastasiya Piatrenka, Tomáš Böckl, scéna: Eliška Sky, světelný design: Eliška Sky, Lunchmeat Studio, Daniel Tesař, kostýmy: Liběna Rochová, baletní mistr: Alexandre Katsapov, Jiří Kodym)

Viz [https://www.narodni-divadlo.cz/cs/predstaveni/"bpm"-42134818](https://www.narodni-divadlo.cz/cs/predstaveni/)

³⁰ Yemi A.D. v osmnácti letech vycestoval do Los Angeles, kde se zviditelnil hlavně díky spolupráci s americkým umělcem Kanyem Westem, pro něhož designoval podobu koncertů, jeho turné a hudebních videí. Yemi A.D. se postupně vyprofiloval nejen jako tanečník, ale také jako choreograf, režisér a producent. V roce 2010 založil JAD Productions, v níž je kreativním ředitelem. V roce 2011 získal MTV Czech, cenu nejlepší videoklip, 2014-2016 Czech Events Award, 2018 London Loop Awards.

Čerpáno z programu Národního divadla, SEZONA 2021/2022 ISBN:978-80-7258-655-4

Dílo s názvem „BILL“³¹ uměleckého izraelského dua Sharon Eyalové³² a Gai Behara³³ je již ve světě etablovanou choreografií, která vznikla v roce 2010 pro Batsheva dance Company. Premiéra „bpm“ se uskutečnila 31. března 2022 v Národním divadle v Praze.

4.1 Dílo ARTZA v detailech

Choreografie a koncept: Eyal Dadon

Spolutvůrce: Tamar Barlev

Hudba: Eyal Dadon, Nicolas Jaar, Daler Mehndi

Scéna: Eyal Dadon

Kostýmy: Bregje van Balen

Light design: Daniel Tesař

Dramaturgie: Liran Michaeli

Baletní mistr: Jan Kodet, Miho Ogimoto

Foto a video: Gil Nemet

Produkce: Iris Bovshover

Eyal Dadon v traileru o „bpm“, komentuje své dílo „Artza“ a sděluje: „Artza říkáme svému vnitřnímu hlasu, anebo zvířeti v nás. Našemu pravému já. Úzce to souvisí s představou dokázat odpoutat tanečnický od platných pravidel, ale zároveň tato pravidla spojit s jejich baletní technikou. Přesně o tom to dílo je. Osvojíte si normy chování ve společnosti, ale pak dospějete, a i když toužíte po větší svobodě, dodržíte naučená pravidla. Jde tedy o nalezení rovnováhy.“³⁴ Výkřik „ARTZA“ znamená v hebrejštině povel pro psa „sedni“, či „lehni“ a „zůstaň“, což v představení hraje důležitou roli. Pakliže něco takového řeknete člověku, je to velice nezdvořilé a vyjadřujete naprosté pohrdání jeho osobou.

³¹ BILL (choreografie a kostýmy: Sharon Eyal, Gai Behar, hudba: Ori Lichtik, Oren Barzilay, nastudování: Mariko Kakizaki, světelný design: Avi Yona Bueno (Bambi), baletní mistr: Alexey Afanasiev: Radek Vrátil)

Viz <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/predstaveni/bpm-42134818>

³² Sharon Eyal se narodila v Jeruzalémě. V letech 1990-2008 tančila v Batsheva Dance Company. V sezóně 2003-2004 zde působila jako umělecká ředitelka a mezi léty 2005-2012 také jako domácí choreografka. Vytvořila 16 nových děl. Spolu se svým životním partnerem Gaiem Beharem založili L-E-V Dance Company. Je to choreografka, která propojuje pohybový slovník klasického a současného tance. Její choreografie akcentují fyzický přístup k tanci.

Čerpáno z programu Národního divadla, SEZONA 2021/2022 ISBN:978-80-7258-655-4

Viz <https://www.sharoneyaldance.com/en/aboutus/87>

³³ Izraelský hudební producent, zakladatel se Sharon Eyal tanečního souboru L-E-V Dance Company. V Roce 2005 se seznámil se Sharon Eyal, když spolupracovali na projektu Bertolina a od té doby jsou nerozlučná pracovní i životní umělecká dvojice.

Čerpáno z programu Národního divadla, SEZONA 2021/2022 ISBN:978-80-7258-655-4

³⁴ Balet Národního divadla/Czech national ballet [YouTube]. [„bpm“ baletu ND - making of]. 2022-03-28. Dostupné z YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=0CGvWXpn9->

[s&t=14s&ab_channel=BaletN%C3%A1rodn%C3%ADhodivadla%2FCzechNationalBallet](https://www.youtube.com/watch?v=0CGvWXpn9-s&t=14s&ab_channel=BaletN%C3%A1rodn%C3%ADhodivadla%2FCzechNationalBallet) [Citováno 2022-11.17].

V našem rozhovoru³⁵ se Eyal Dadon zamýšlel nad tím, co pro něj obecně znamená vnitřní hlas. Je to způsob, jakým se člověk obrací ke svému nitru a naslouchá mu spíše než to, jak se navenek vyjadřuje. Takový by podle něj měl být i přístup tanečníka. Ještě před tím, než začne jakýkoli pohyb, anebo zatímco už jej koná, měl by naslouchat svému vnitřnímu hlasu. Vnitřní hlas může být tanečnickova zpětná vazba. Jde o intuici nebo instinkt. Je důležité, aby se naučil vnímat sám sebe zevnitř.

Od této úvahy odvozuje Eyal Dadon i hlavní myšlenku celého díla, která souvisí s člověkem a jeho vnímáním světa, jenž ho obklopuje. Klade si otázky a ve svém díle hledá odpovědi: „Jaký je náš současný svět a kde my se v něm nacházíme?“. Máme pocit, že žijeme ve svobodném světě, anebo jsme v zajetí systému, svých vlastních společenských konvencí, zákazů a na druhé straně potřeby volnosti? Kdo určuje pravidla a jsme to opravdu my sami? Podle něj každý máme své vnitřní zvíře, svého démona, kterého držíme na uzdě vůči svému okolí. Právě toto zvíře neboli animální energii si Eyal Dadon vybral za hlavní vodítko celého díla a vědomě s ním pracoval, objevoval a tvořil. Vypadá to, že nás společnost vychovává, myslí to s námi dobře, ale na druhé straně velí „Artza“. Pro divadlo.cz se Eyal Dadon k představení vyjádřil takto: „*Nemohu divákovi říct, co má cítit, ale rád bych, aby přemýšlel a hledal své vlastní významy a odpovědi na otázky. Nakolik nás společnost svými pravidly drží v metaforické kleci, nakolik se jí dobrovolně podvolujeme, proč něco takového děláme a jak věrní sami sobě ve skutečnosti jsme.*“³⁶

V představení je dohromady 17 tanečníků rozdělených na osm tzv. Red (červení) a osm tzv. Shadows (stíny) neboli naše druhé já, vyobrazení vnitřního hlasu. Zároveň je zde jeden sólový tanečník, který si občas nasazuje masku vlka, drží bič v ruce a určuje pravidla. Dílo představuje neustálý boj o svobodu a s pravidly. V jednu chvíli se stíny objeví v kovových řetězech spoutaní jako psí spřežení, které ovládá vlk. Autor si v průběhu představení také pohrává s retrospektivou. V určitém momentě se vše zastaví a začne se zrychleně přehrávat jako páska s nahrávkou pozpátku a připomínat divákovi scény, které již viděl, malá reminiscence. Vše se vrátí zpět na úplný začátek. V tomto momentu představení končí. Přestože jsou v tomto díle určité elementy jasně vyobrazeny, jejich pohybový přesah a interpretace může vyvolávat rozdílné vnímání u diváka. Představení Artza je vstupenkou do světa fantazie, kde nejsou žádné klece a ohraničení. Je krásné nechat na sebe působit kouzlo přenosu energie, které představení přináší.

Důležitou roli hraje i scénografie díla. Tvoří ji klec po celém obvodu jeviště, jež v určitém okamžiku sjíždí dolů a naznačuje ohraničený prostor. K tanci je využívána rozloha celého jeviště i místa, která bývají divákovi skryta za zadním horizontem nebo v šálách. Tanečníci, dokud

³⁵ Osobní archiv autorky.

³⁶ Národní divadlo. Balet Národního divadla uvede triptych „bpm“. Online. divadlo.cz./ Informační portál českého divadla. 2022-03-22 Dostupné z: <https://www.divadlo.cz/?clanky=balet-narodniho-divadla-uvede-triptych-bpm> [Citováno 22.04.2023]

nesjede kovová klec, se „svobodně“ pohybují v rámci celého takto široce pojatého prostoru. Poté tzv. „Shadows“ (stíny) ustoupí do zadního plánu a jsou odtrženi od světa uvnitř klece. Postupně prostupují klecí všichni tanečníci. Jejich pohyb je v reálném čase snímán kamerou a promítán na folii nad klecí. Divák tak může velmi zblízka a detailně sledovat, co se odehrává v zadním plánu jeviště anebo uvnitř klece. Jinými slovy je mu zprostředkováno nahlížet do obou světů „v kleci i za ní“ a současně vnímat jejich propojení.

Fotografie 4: „Artza“ balet Národního divadla (Foto: Serghei Gherciu)

Hudbu k představení komponoval Eyal sám. Vytvářel ji a různě upravoval ze dne na den podle toho, jak se vyvíjela a proměňovala samotná choreografie. Ve video upoutávce na Youtube kanálu s názvem „„bpm“ Baletu ND – making of“ říká: „„Když skládám hudbu, měním ji podle toho, co vidím na tanečním sále. Jako v případě každého tvůrčího procesu, někdy nemám ponětí o tom, co v té hudbě bude a jak ji propojit s pohybem. Myslím, že v tom spočívá krása celého procesu.“³⁷

³⁷ Balet Národního divadla/Czech national ballet [YouTube]. [„bpm“ baletu ND - making of]. 2022-03-28. Dostupné z YouTube https://www.youtube.com/watch?v=0CGvWXpn9-s&t=14s&ab_channel=BaletN%C3%A1rodn%C3%ADhodivadla%2FCzechNationalBallet [Citováno 2022-11.20].

4.2 Vztah k publiku

Eyalu Dadonovi velmi záleží na divákovi, a proto se zamýšlí nad tím, zda tvořit díla, která budou svět představovat v jasně prezentovaném názoru, nebo má ve své tvorbě uvádět svět mnohvrstevnatě, tzn. nechat publiku pootevřené dveře k jeho vlastnímu pojetí a přemýšlení nad daným tématem. Uvědomuje si, že je vždy obtížné najít balanc mezi konkrétnějším popisem, který ještě není plochý a abstraktnějším, kdy se publiku ještě neztrácí.

Eyal Dadon není typem umělce, který chce pouze sdělovat svoje pocity bez zájmu, zda je druzí pochopili. Je pro něj důležité sdílet své myšlenky s divákem. Hledá cestu, jak je zpřístupnit prostřednictvím své tvorby, aby dokázal upoutat pozornost diváka vyprávěným příběhem, propojit ho s tím, co se děje na jevišti, a určitým způsobem jej také emocionálně zasáhnout. Usiluje o vytváření choreografií s hlubší výpovědní hodnotou, než je jen pouhé osobní sdělení.

Podle jeho názoru v dnešní době převládají v současném tanci osobní témata tvůrců, s čímž nesouhlasí. V našem rozhovoru zmínil, že má několikerou vlastní zkušenost, kdy ani jako erudovaný divák nepochopil, co je námětem daného díla. Chybělo mu vodítko nebo kontext, v němž se má zamýšlet. Eyal Dadon si myslí, že tanečníci a choreografové by tuto cestu divákovi měli ukazovat, naznačovat. Otevřenost ke vzájemné komunikaci musí být na obou stranách. V rozhovoru to připodobnil k obrazu v galerii, který může být pro návštěvníka „hezký“ na pohled, ale pokud tam bude záblesk něčeho známého, čeho se může pozorovatel chytout, více ho daný obraz osloví. Přál by si, aby se svět současného tance neztratil v soukromých problémech tvůrců, zejména v těchto časech. Umělci, kteří tvoří a vystupují na velkých scénách, berou na sebe velkou zodpovědnost, v jejímž základě by měla být úcta a respekt k divákovi. Ten přichází do divadla za zážitkem, za únikem od všedností, za krásou fyzických možností lidského těla, a tanečníci – umělci by mu to měli v sofistikované, ale srozumitelné formě poskytnout za předpokladu, že oni sami tím rovněž budou naplněni. Je to oboustranná propojenost a přenos energie mezi jevištěm a hledištěm.

Úcta, kterou Eyal Dadon má k divákovi, jenž přišel do divadla a zaplatil si lístek, se projevila i v jeho důrazu na závěrečnou poklonu, tzv. „poděkování“. Po představení Artza všichni tanečníci vždy přichází na forbínu, která je v těsné blízkosti prvních řad, postaví se a dlouze se dívají lidem do očí. Jednomu po druhém mají vnitřně děkovat za to, že se přišli na ně podívat. Ta atmosféra, která v tu chvíli vzniká mezi tanečnicí a publikem, je velmi silná, niterná a intenzivní. Teprve potom se tanečníci hluboce uklánějí. Tento způsob respektování druhého, chvilkového setrvání s ním měl Eyal Dadon po každé naší společné zkoušce díla ARTZA. Každému zvlášť se zadíval do očí a poděkoval nám za naši práci.

5 Eyal Dadon v datech

- 1989 narozen v Beer Sheva v Izraeli
- 2008-2009 tanečník v Kamea Dance Company
- 2010-2020 tanečník, choreograf, hudebník a pedagog v Kibbutz Contemporary Dance Company
- Od roku 2011 začal Eyal Dadon tvořit své vlastní choreografie a vést taneční workshopy pro taneční společnosti a univerzity po celém světě.
- 2015 Taneční mistr a pedagog v Kibbutz Contemporary Dance Company
- 2015 Umělecký ředitel a choreograf divadla House of Dance města Beer Sheva společně s Dedi Aluferem.
- 2016 zakladatel a umělecký šéf vlastní taneční společnost SOL Dance Company.
- Díla, která pro ni vytvořil:
- 2016 chor. „SALE“
- 2017 chor. „DU-K“
- 2018 chor. „TOML“
- 2019 chor. „ALGO“
- 2020 chor. „GEORGE“
- 2022 chor. „GEORGET“
- Držitel řady choreografických a tanečních ocenění např. 2008 cena pro nejnadějnějšího izraelského mladého tanečníka. Amerika-Izrael kultura 2006-2008.
- 2014 Yair Shapira Prize cena pro tanečníka roku, který přispěl k oboru izraelského tance a Kibbutz Contemporary Dance Company.
- 2014 1. cena Hannover v choreografické soutěži za duet „Pishepsh“ ve spolupráci s Tamar Barlev.
- 2015 1. cena na International choreography dance competition v Hannoveru.
- Jeruzalémská choreografická soutěž MASH a další.
- 2019 cena za místního choreografa roku v Izraeli.
- Během let Eyal tvořil svá díla pro společnosti a divadla po celém světě, jako jsou:
- 2017 Xin Xie Dance Theatre Šanghaj chor. „LAYERS“.
- 2018 BJ9CDT Beijing chor. „DU-K“ s jeho skupinou SOL Dance Company.
- 2018 Stanislavsky balet Moskva chor. „SAME-same“.
- 2019 Theatre Taiwan chor. „BON4BON“.
- 2019 pro KCDC (Kibbutz Contemporary Dance Company) Izrael chor. „SHARBATZ“.
- 2020 Gartnerplatz Staatsteater Munich chor. „SALOME“.
- 2020 Thalia Theater Hamburg chor. „ORPHEUS“.

- 2021 Fresco Dance Company Israel chor. „KAPOW“.
- 2022 Aterballetto Itálie „YELED“
- 2022 pro balet Národního divadla v Praze v rámci triptychu „bpm“ dílo „ARTZA“
- 2023 Hessisches Staatsballet Wiesbaden Německo chor. „BOLERO“.

Závěr

V této práci jsem se pokusila najít alespoň základní aspekty, kterými byl Eyal Dadon již od mladého věku v tanci ovlivňován, tj. od společensko-politického prostředí, přes setkání s určitými osobnostmi až po vzdělání v konkrétních tanečních technikách a metodách. Následně jsem se snažila objasnit jeho přístup k tvorbě, ke kterému prostřednictvím své osobní zkušenosti dospěl, a pohybovou inspirační metodu, při níž využívá pohybové nástroje tzv. Tools, které jsou stále v otevřeném procesu tvoření a hledání. Popsala jsem kontext vzniku díla Artza i jeho hlavní myšlenkové poselství.

Díky několikaměsíční intenzivní spolupráci s Eyalem Dadonem jsem měla možnost nahlédnout nejen do jeho tvorby a způsobu práce, ale v neposlední řadě v určité míře i do mentality a přístupu, který je typický pro izraelské tvůrce. Avšak k plnému objasnění či jednoznačnému závěru v jeho případě není možné dojít, protože Eyal Dadon je vycházející mladou hvězdou současného izraelského tance a jeho osobnost teprve zraje.

Uvědomuji si, že v následujících odstavcích budu více osobní a méně objektivní, protože bych v této části textu chtěla přiblížit svůj osobní pohled na Eyala Dadona jako tvůrčí osobnosti. Jeho přístup je velmi přátelský. Dokáže v tanečnicích vzbudit důvěru a má schopnost vytvořit inspirativní prostředí. Učil nás tomu, abychom se netrápili tím, co nám nejde, nebo v čem nejsme talentovaní. Naopak nás nabádal, abychom v sobě objevovali kvality, které jsou pro nás specifické, a ty dál rozvíjeli ve svém pohybovém slovníku. Vychází z vlastní zkušenosti, kterou popsal v rozhovoru. Uvedl, že nemá dispozice ani velký talent pro klasický tanec, ale necítil se být nejhorší. Nikdy se nestresoval tím, když se ocitl mezi profesionálními klasickými tanečníky. Podle jeho slov byl dobrý. Netlačil na sebe, aby v této technice byl vynikající. Nestresoval se tím, a proto mohla být jeho mysl volná a svobodná pro hledání jiných kvalit, tzn. jak provést dané cvičení jinak, s jakou citlivostí a energií, jak posunout své pohybové možnosti jiným způsobem. Tento odkaz Eyala Dadona ve mně stále rezonuje, když se trápím, že mi něco nejde, že to nedokážu.

Eyala Dadona podle mě charakterizuje všestrannost a citlivost. Přestože je velmi svalnatý a urostlý, jeho pohyb není kostrbatý nebo tuhý. Naopak dokáže se pohybovat velmi rychle, ale zároveň konstantně jako chobotnice. Pluje prostorem, anebo visí ve vzduchu, jako by ho nadnášela voda. Dokáže zaplnit prostor jeviště svojí energií, která proudí všude kolem něj, i když tam jen stojí. Dokonale ovládá každý svůj sval na těle. Není to jen jeho mysl, kterou má otevřenou, ale hluboko uvnitř je to také jeho srdce, jež šíří radost. Podle mého názoru, opřené o několiké osobní zkušenosti s izraelskými choreografy a tvůrci, se to projevuje v izraelském tanci obecně. Ten jako by vyvěral z nitra jejich těla směrem ven k divákovi. V případě Eyala Dadona je to čistá radost z pohybu jako takového. Nezajímá jej, co je to za styl, za taneční techniku, neanalyzuje, ale činí. I toto lze zobecnit a „charakterizovat“ jako přístup izraelských

tanečníků. Často jsem od nich ve studiu slýchávala: “Nepřemýšlej nad tím zas tolik. Prostě jen jdi a zkus to. Pokud se to nepovede, zkusíš to zase znovu anebo úplně jinak. Nepřemýšlej dvakrát, než něco vykonáš”.³⁸

Během své čtyřicetileté taneční kariéry v Národním divadle v Praze jsem pracovala se čtyřmi výraznými tvůrci pocházejícími z Izraele. Velmi silně vnímám, jakým způsobem mě ovlivnil jejich choreografický přístup, způsob přemýšlení o pohybu, témata, s nimiž přicházeli, nejen jako tanečníci, interpretku, ale také v mém vlastním pedagogickém přístupu ke studentům. Za tato setkání jsem nesmírně vděčná.

³⁸ Osobní archiv autorky.

Seznam použitých zdrojů

Rozhovor:

Dadon Eyal. Rozhovor sociální platforma Zoom meeting v anglickém jazyce, z něhož byl pořízen videozáznam. 2022-11-19 Přepis s překladem od Kateřiny Kodešové se nachází v osobním archivu autorky.

Literatura a prameny:

Programy:

„bpm“ Národní divadlo, SEZONA 2021/2022 ISBN:978-80-7258-655-4

Disertační práce:

Indráková Tereza (2015) Tanec v současné izraelské společnosti. Disertační práce. Katedra tance, HAMU, Praha 2015

Dokumentární filmy:

Jirásek Pavel (Česká televize, pořady) Izrael tančí 2004. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1130609557-izrael-tanci/> [citováno 2022-11.06]

YouTube:

„bpm“ Baletu ND- making-of

Balet Národního divadla/Czech national ballet [YouTube]. [bpm Baletu ND - making of]. 2022-03-28. Dostupné z YouTube https://www.youtube.com/watch?v=0CGvWXpn9-s&t=14s&ab_channel=BaletN%C3%A1rodn%C3%ADhodivadla%2FCzechNationalBallet [Citováno 2022-11.17].

bpm Baletu ND - trailer

https://www.youtube.com/watch?v=ex5aOyPDxGM&ab_channel=BaletN%C3%A1rodn%C3%ADhodivadla%2FCzechNationalBallet

„ARTZA“ by Eyal Dadon

DADON, Eyal [YouTube]. [„Artza“] 2022-06-17 Dostupné z YouTube https://www.youtube.com/watch?v=nEeBZLVJ9iw&ab_channel=%D7%90%D7%99%D7%99%D7%9C%D7%93%D7%93%D7%95%D7%9F [Citováno 2022-03.02]

Seznam online článků:

bpm - Národní divadlo. [online]. 2022. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/predstaveni/bpm-42134818> [citováno 2023-04 -22]

Brafman Ora/Sol Dance Company – GEORGET, choreograf Eyal Dadon, Suzanne Dellal v rámci mezinárodní expozice- DanceTalk [online] 2022 Dostupné z: <https://dancetalk.co.il/?p=3574> [Citováno 2022-12-03]

Lenkinski, Ori J./Israel's Beersheba welcomes new „House od Dance“ – interview. Jerusalem Post, Israel News, Israel Culture [online]. 2022-08.09 Dostupné z: <https://www.jpost.com/israel-news/culture/article-713991> [Citováno 2022-08.09]

Národní divadlo. Balet Národního divadla uvede triptych „bpm“. Online. divadlo.cz./ Informační portál českého divadla. 2022-03-22 Dostupné z: <https://www.divadlo.cz/?clanky=balet-narodniho-divadla-uvede-triptych-bpm> [Citováno 22.04.2023]

Rafajová Zuzana/Eyal Dadon: Má tvorba je jako chobotnice, každé dílo je novým chapadlem. operaplus.cz [online] 2022 [cit. 2022-03-28] Dostupné z: <https://operaplus.cz/eyal-dadon-ma-tvorba-je-jako-chobotnice-kazde-dilo-je-novym-chapadlem>

Internetové zdroje:

Bat Door Beer Sheba <https://www.batdorbeersheva.co.il/> 28.12.2022

Be'er Rami <https://www.tanecniaktuality.cz/rozhovory/rozhovor-s-ramirem-beerem> 16. 2. 2023

Be'er Rami <https://beer-shevabiblicaloasismetropolis.com/2017/08/27/dancers-choreographers/> 29. 3. 2023

„bpm“ <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/predstaveni/“bpm“-42134818> 19. 4. 2023

Causa Carmen <http://archiv.narodni-divadlo.cz/inscenace/5262> 4. 4. 2023

Decadance <https://media.narodni-divadlo.cz/11302/1575536182-ohad-naharin-decadance-premiera-baletu-nd-cj.pdf> 10. 1. 2022

Ekodoom https://www.idnes.cz/kultura/divadlo/ekodoom-tanec-ktery-se-zapise-do-historie.A080611_222921_divadlo_jaz 18. 4. 2023

Eyal Sharon <https://www.sharoneyaldance.com/en/aboutus/87> 6. 4. 2022

Galili Itzik <https://www.ndm.cz/cz/osoba/8120-galili-itzik.html> 7. 4. 2023

Greben Johan <https://www.scottishballet.co.uk/profile/johan-greben> 22. 2. 2023

House of Dance <https://www.jpost.com/israel-news/culture/article-713991> 15. 2. 2023

Hora, Městská asociace pro tanec a píseň <https://jerusalemfoundation.org/old-project/hora/> 2. 2. 2023

Ivgi Uri a Johan Greben <https://ivgi-greben.nl/> 4. 4. 2022

Kamea Dance Company <https://www.kameadance.com/en/> 22. 11. 2022

Kibbutz Contemporary Dance Company <https://www.kcdc.co.il/en/> 6. 11. 2022

Kibbutz Contemporary Dance Company

<https://embassies.gov.il/Praha/AboutIsrael/Culture/Pages/CULTURE-Dance.aspx> 12. 12. 2022

Kibuc Ga'aton <http://www.maskil.online/2022/03/14/kibuc-gaaton-tanecni-vesnice-a-domov-kcdc/> 10. 12. 2022

KCDC <https://www.timeout.com/israel/dance/kibbutz-contemporary-dance-company> 17. 12.2022

Last work <https://www.tanecniaktuality.cz/recenze/last-work-batsheva-v-praze-druhy-pohled> 12. 4. 2023

Naharin Ohad – Decadance Naharin Ohad <https://www.tanecniaktuality.cz/recenze/last-work-batsheva-v-praze-druhy-pohled> 23. 3. 2023

Naharin Ohad <https://media.narodni-divadlo.cz/11302/1575536182-ohad-naharin-decadance-premiera-baletu-nd-cj.pdf> 15. 3. 2023

Rodinné album <http://archiv.narodni-divadlo.cz/inscenace/1689> 16. 3. 2022

Rothschild Ella <https://ellarothschild.com/> 7. 4. 2023

Royal Academy of Dance www.royalacademyofdance.org 6. 11. 2022

Santa Says Cut It! <http://archiv.narodni-divadlo.cz/inscenace/5262> 12. 3. 2022

Sol Dance Company <https://www.sol-dance-company.org/> 1. 10. 2022

Tanec Praha KCDC www.divadlo.cz/?clanky=izraelsky-soubor-kibbutz-contemporary-dance-company-hlavni-hvezdou-festivalu-tanec-praha 22. 2. 2022

Velvyslanectví Státu Izrael v České republice, kultura, tanec

<https://embassies.gov.il/Praha/AboutIsrael/Culture/Pages/CULTURE-Dance.asp> 13. 12. 2022

Seznam vyobrazení:

Fotografie 1: Eyal Dadon (Foto: Serghei Gherciu) Online. 2022. Dostupné z <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/predstaveni/bpm> [Citováno 2022-03-19]

Fotografie 2: „Georgette“, dílo Eyala Dadona pro Sol Dance Company. (Foto:DIEGO MITTELBERG/MAAYAN KAUFMAN) Online. 2022. Dostupné z <https://www.jpost.com/israel-news/culture/article-713991> [Citováno 2023-03.16]

Fotografie 3: Nový Beer Sheva House of Dance (Foto: DIEGO MITTELBERG/MAAYAN KAUFMAN) Online. 2022. Dostupné z <https://www.jpost.com/israel-news/culture/article-713991>

Fotografie 4: „Artza“ balet Národního divadla (Foto: Serghei Gherciu) Online. 2022. Dostupné z <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/predstaveni/“bpm“-42134818>

Stavovské divadlo

NÁRODNÍ DIVADLO 121. SEZONA

Ve čtvrtek 10. června 2004 v 19.00 hodin

I. PREMIÉRA

RODINNÉ ALBUM

Álbum Familiar

Choreografie: Conny Janssen

Hudba: Guillaume de Machaut, Carlos Cardel, John Dowland, Tobias Hume, Leonard Cohen, Claudio Monteverdi

Kostýmy: Babet van den Berg

Asistenti choreografa: Iris Reyes, Michaela Černá, Veronika Ibová, Jan Kodet

Scéna: Thomas Rupert

Asistent scénografa: Denis van Geest

Světla: Reinier Tweebeeke

Tančí: Pavla Hruběšová, Zuzana Šimáková, Veronika Volfová
Alexander Katsapov, první sólista baletu ND, Lubor Kvaček, Jiří Vrátil, Pavel Pišan

Les Bras de Mer

Choreografie: Petr Zuska

Hudba: Yann Tiersen

Kostýmy: Roman Šolc

Asistenti choreografa: Nelly Danko, Václav Janeček

Scéna a světla: Petr Zuska

Tančí: Zuzana Šimáková, Alexander Katsapov, první sólista baletu ND

Through Nana's Eyes

Choreografie: Itzik Galili

Hudba: Tom Waits, Leonard Bernstein

Kostýmy: Natasja Lansen

Asistenti choreografa: Bruce Michelson, Veronika Ibová, Jan Kodet

Scéna: Ascon de Nijs

Světla: Itzik Galili a Otto Eggersglüss

Tančí: Marcela Černačová jh., Tereza Podařilová, první sólistka baletu ND, Klára Kutilová,
Michaela Wenzelová, Klára Jelínková, Pavla Hruběšová, Alexander Katsapov, první sólista baletu ND,
Lubor Kvaček, Jurij Šlpič, Oleksander Kysil, Jiří Vrátil, Jan Kodet j. h.

Hlavní ispicient: Věra Masaříková

Asistent režie: David Pospíšil

Produkce: Šárka Padevětová

Hudební příprava: Jana Malisová, Václav Zahradník, Sergej Poluektov

Jevištní mistr: František Soukup

Mistr světla: Ivo Dankovič

Mistr zvuku: Petr Stříbný

Dekorace, kostýmy a vlásenky byly vyrobeny v Ateliérech a dílnách Národního divadla.

Národní divadlo děkuje za podporu Velvyslanectví Nizozemského království.

VÝSTAVA NA I. A II. BALKONĚ: **ROMAN SEJKOT – MEISTERSTÜCK**
VÝSTAVA V NOSTITZOVĚ SALONKU: **NOSTITZOVĚ V ČESKÝCH ZEMÍCH**

Přestávka 25 minut po první části a druhé části. – Konec před 21,30 hod.

Zítra v pátek 11. června 2004 v 19.00 hodin **RODINNÉ ALBUM (II. PREMIÉRA).**

GENERÁLNÍ PARTNER
NÁRODNÍHO DIVADLA

ŠkodaAuto
PARTNER
NÁRODNÍHO DIVADLA

AutoCont
PARTNER
NÁRODNÍHO DIVADLA

Národní divadlo

NÁRODNÍ DIVADLO

125. SEZONA

V sobotu 14. června 2008 v 19.00 hodin

I. PREMIÉRA

CAUSA CARMEN

Santa Says Cut It! / Carmen

Percossa

SANTA SAYS CUT IT!

CHOREOGRAFIE: JOHAN GREBEN, URI IVGI
SCÉNA: JAN DUŠEK
KOSTÝMY: JOHAN GREBEN, URI IVGI
SVĚTELNÝ DESIGN: YARON ABULAFIA

1. duet	Zuzana Šimáková, Viktor Konvalinka
1. trio	Pavla Hrubešová, Zuzana Šimáková, Edita Raušerová
2. duet	Ivana Mikešová, Tomáš Rychetský
3. duet	Pavla Hrubešová, Tomáš Cervinka
4. duet	Natálie Benyovszká, Mária Bakuš
2. trio	Tereza Kučerová, Radovan Hrbek, Oleksandr Kysil
5. duet	Klára Jelínková, Jiří Urban
dále tančí	Lenka Šnellerová, Zdenek Horváth

Georges Bizet, Rodion Konstantinovič Ščedrin

CARMEN

CHOREOGRAFIE: MATS EK
NASTUDOVÁNÍ: LENA WENNERGREN – JURAS, POMPEA SANTORO
SCÉNA A KOSTÝMY: MARIE LOUISE EKMAN
ASISTENT SCÉNY A KOSTÝMŮ: PEDER FREIJ
SVĚTELNÝ DESIGN: JÖRGEN JANSSON

Carmen	Sylva Nečasová
José	Alexandre Katsapov
„M“	Zuzana Susová
Escamillo	Richard Kročil
Gypsy	Tomáš Rychetský
Officer	Radek Vrátil

Dále tančí soubor baletu Národního divadla

Asistenti choreografa: Michaela Černá, Jan Kodet / Veronika Iblová, Igor Žukov
Hudební příprava: Jan Dušek, Jana Jodasová, Sergej Poluektov, Petr Tomeš – Inspice: Věra Masaříková
Produkcce: Petra Šínerová – Asistent inscenátorů: Pavel Plíšek
Na přípravě inscenace se podíleli jevištní technici pod vedením Petra Šebka – osvětlovači pod vedením Pavla Kremlika – garderoška pod vedením Jaroslavy Weishauptové – maskéři pod vedením Marie Tůmové

Dekorace, kostýmy a vlásenky byly vyrobeny v Ateliérech a dílnách ND pod vedením Pavla Hénika, Aleše Frýby a Evy Buštové. Nositele autorských práv k dílu zastupuje DILA, divadelní, literární a audiovizuální agentura Krátkého 1, Praha 9

Výstava na I. a II. balkóně:

DOBŘE PLACENÁ PROCHÁZKA VE FOTOGRAFII IRENY VODÁKOVÉ
Výstava na I. galerii: **SHAKESPEARE V OPERĚ NÁRODNÍHO DIVADLA**
(Výstava archivních fotografií u příležitosti premiéry opery Falstaff)

Třicetiminutová přestávka po první části. – Konec představení před 21.30 hodin.

Zítra v neděli 15. června 2008 ve 14.00 hodin **CAUSA CARMEN** a v 19.00 hodin **CAUSA CARMEN - II. PREMIÉRA.**

GENERÁLNÍ PARTNER
NÁRODNÍHO DIVADLA

PARTNEŘI ND

Škoda
SIMPLY CLEVER

AutoCont

Unipetrol
CELENI GROUP

MECENÁŠI ND

KOLOWRAT KRAKOVŠTÍ

Synot Logo

Národní divadlo

balet

UVÁDÍME
NA NOVÉ
SCÉNĚ

ČTVRTEK 4. ČERVNA 2015 V 19.00

I. PREMIÉRA

OHAD NAHARIN: decadance

Představení vzniklo pod osobní záštitou J. E. pana Garyho Korena, velvyslance Státu Izrael v České republice.

Choreografie: **Ohad Naharin**
Světelný design a scéna: **Avi Yona Bueno (Bambi)**
Kostýmy: **Rakefet Levy**
Nastudování: **Erez Zohar, Gili Navot, Adi Salant**
Baletní mistři: **Jan Kodet, Radek Vrátíl**

Hudba: **Perez Prado & His Orchestra, Billy May & His Rico Mambo Orchestra, The John Buzon Trio, Dick Dale, tradiční izraelská hudba (v interpretaci a aranžmá Ohada Naharina a the Tractor's Revenge), Antonio Vivaldi, Marusha, Don Swan & His Orchestra, Dean Martin, Chari Chari, Kid 606, AGF, Fennesz, Kaho Naa Pyaar Hai (Udit Narayan, Alka Yagnik), Chronomad, The Beach Boys, Brian Eno, Neroli, Rayon, Seefel**

Tančí:

Sóla: **Viktor Konvalinka, Magdalena Matějková, Klára Jelínková, Ondřej Vinklát, Jonáš Dolník, Matěj Šust, Aya Watanabe**
Dále tančí: **Morgane Lanoue, Michaela Wenzelová, Cornelia Seibold, Tereza Kučerová, Petra Nálevková, Philippine de Sevin, Louise Corpechot, Irina Burduja, Sophie Fletcher, Karin Johansson, Alice Petit, Veaceslav Burlac, Guido Sarno, Richard Hlinka, Jiří Waňka, Patrik Holeček, Mathias Deneux, Sergi Nicolau, Dmytro Tenytskyy, Vlastimil Hradil, Benjamin Husson, Tudor Moldoveanu, Marek Svobodník, Michele Zanardini**

Korepetitoři: **Jana Vrabcová, Petr Tomeš, Michal Hájek, Martin Beran** – Inspice: **Jiří Vrátíl** – Asistent inscenátorů: **Josef Svoboda**
Světelná inspicie: **Petr Tomeš** – Produkce: **Karolína Kopecká** – Vedoucí jevištního provozu: **Petr Voříšek**
Jevištní mistři: **Jan Kotěšovský, Tomáš Studnička, Zdeněk Hanousek** – Mistr světla: **Jan Martinovský, Aleš Klíma**
Mistr zvuku: **Tomáš Mugrauer** – Projekce: **Jaroslav Valášek** – Vedoucí garderoby: **Marie Suchá** – Vedoucí maskérny: **Kateřina Petrová**

Dekorace a kostýmy byly vyrobeny v Ateliérech a dílnách Národního divadla.

Umělecký šéf sekce výroby: **Martin Černý** – Vedoucí odboru výroby dekorací: **Stanislav Hrdlička** – Vedoucí výroby kostýmů a vlásenek: **Aleš Fryba**

Hudba v představení užita na základě licencí OSA, Dilia, Universal Music a Warner Chapel.

Představení je bez přestávky.
Konec po 20.00

Zítra v pátek 5. června 2015
v 19.00 OHAD NAHARIN: decadance (II. premiéra).

GENERÁLNÍ PARTNER
NÁRODNÍHO DIVADLA

Partneri Národního divadla

ŠKODA

AUTOCONT

Patron Opery
Národního divadla

NADAČNÍ
FOND

BOHEMIAN
HERITAGE
FUND

Partner
inscenací ND

Partner
inscenací Baletu
a Opery ND

Mecenáši Národního divadla

KOLOWRAT KRAKOWŠTÍ Prof. Dr. Dadjia Altenburg-Kohl

Národní divadlo

B 312a
balet

UVÁDÍME
V NÁRODNÍM
DIVADLE

ČTVRTEK 31. BŘEZNA 2022 V 19.00

1. PREMIÉRA

bpm

beats per minute

Tančí sólisté a sbor Baletu Národního divadla

ARTZA

Choreografie, koncept: **Eyal Dadon** – Spolutvůrce: **Tamar Barlev** – Dramaturgie: **Liran Michaeli** – Hudba: **Eyal Dadon** (Soundtrack Design)
Soundtrack sources: **Daler Mehndi, Nicolas Jaar, Eyal Dadon** – Scéna: **Eyal Dadon** – Kostýmy: **Bregje van Balen**
Light design: **Daniel Tesař** – Foto a video: **Gil Nemet** – Produkce: **Iris Bovshover**
Baletní mistři: **Jan Kodet, Miho Ogimoto**

BOHEMIAN GRAVITY

Choreografie: **Yemi A.D.** – Hudba: **NobodyListen** – Aranžmá orchestru: **Jan Šíkl** – Hlavní asistent choreografie: **Tomáš TOMMY Pražák**
Scéna: **Eliška Sky** – Světelný design: **Eliška Sky, Lunchmeat Studio, Daniel Tesař** – Kostýmy: **Liběna Rochová**
Asistenti choreografie: **Michaela Kadlčíková, Anastasiya Piatrenka, Tomáš Böckl**
Management Yemiho A.D.: **Petr Bogdálék** – Producent: **Jozef Pavleye** – Produkce: **Lucie Snášelová**
Baletní mistři: **Alexandre Katsapov, Jiří Kodým**

Mediálním partnerem YEMHO A.D. je VOGUE.

Dílo Bohemian Gravity vzniklo za podpory Nadace PPF.

BILL

Choreografie: **Sharon Eyal a Gai Behar** – Hudba: **Ori Lichtik, Oren Barzilay** – Scéna a kostýmy: **Sharon Eyal a Gai Behar**
Světelný design: **Avi Yona Bueno** (Bambi) – Nastudování: **Mariko Kakizaki** – Produkce: **Maya Manor**
Baletní mistři: **Alexey Afanasiev, Radek Vrátíl**

Korepetitoři: **Václav Zahradník, Sergej Poluektov, Jana Vrabcová, Valentina Shuklina, Giovanni Curreli, Martin Beran** – Inspice: **Jiří Vrátíl** – Asistent inscenátorů: **Ondřej Novotný**
Světelná inspicie: **Jana Vrabcová** – Produkce: **Martina Anna Hostomská** – Vedoucí jevištního provozu: **Jiří Michálek** – Jevištní mistři: **Lubor Kvaček, Petr Šebek, Petr Darda**
Mistr světla: **Martin Bronec** – Mistr zvuku: **Ondřej Kalous** – Vedoucí garderoby: **Jaroslava Weishauplová** – Vedoucí maskérny: **Kristýna Drdová**
Umělecký ředitel sekce výroby: **MgA. Martin Černý** – Vedoucí odboru výroby dekorací: **Ing. Stanislav Hrdlička** – Vedoucí odboru výroby kostýmů a vlásenek: **Aleš Frýba**

Decorace, kostýmy a vlásenky byly vyrobeny v Ateliérech a dílnách Národního divadla.

Scénická světelná technologie pro část Bohemian Gravity: Lunchmeat Studio.

Upozornění: v představení se používají výrazné světelné efekty a hlasitá hudba.

Přestávky po I. a II. části 30 minut, konec po 21.20

Zítra v pátek 1. dubna 2022 v 19.00 bpm (2. premiéra).

PARTNEŘI NÁRODNÍHO DIVADLA

AUTOCONT

PARTNER PREMIÉROVÝCH VEČERŮ

PARTNEŘI INSCENACÍ

MECENÁŠI NÁRODNÍHO DIVADLA

KOLOWRAT KRAKOVŠTI

Prof. Dr. Dacjia Altenburg-Kohl

Seznam vlastních uměleckých prací

Fotografie 1. Ze záznamu společného rozhovoru. 2022-11-19. Osobní archiv autorky.

Fotografie 2: Soubor baletu ND s týmem Eyala Dadona po premiéře Artza 2022-03-31. Osobní archiv autorky.

Fotografie 3: Ručně psané Tools Dadonovou rukou. 2022-02-10. Osobní archiv autorky.

